Ի. ՏԱՐԻ 1817 ԹՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ԱՐԱՅ 4382 — Հ. Տ. 2 ՓԵՏՐՎԱՐԻԱՐ 1890 — Ն. Տ. 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՋՐ. 23 ՃԻՄԱԼԻԹԻՎ, ԱԼԹՔԻ 1307 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԿԱՅ ԿԻ ԴԷՊ ԴՐՈՒՄԱԲԵՐՆԵՐՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. [illegible] ՕՐԱԳԻՐ
Գալաթիա, Նորատունկիանց-Խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانندن آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԻՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Կ Գալոյ համար	...160
» » »	...80
» » »	...40
Դուռուայ » Դրկ	...200
» » »	...100
Օտար երկիրներու համար	...56
» » վեցամսեայ »	...28

Դուրս դրուած լրագրոց համար ամսոյ մը ծախքը 20 ֆրանգ է։ Յայտարարութեանց դրուած համար կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐԻԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՕՐԼԷԱՆՈՒ ԴՔՍԻՆ ԵՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Օրլէանու դքսին ձերբակալումն օրուան խնդիրն է ի Ֆրանսա։ Օրլէանու դուքսը Փարիզի Կոմսին երէց որդին է, և հետեւապէս ուղղակի ժառանգորդ ֆրանսական թագաւորութեան։ Ֆրանսայի գահուն թեկնածուներն երկրէն արտաքսող օրէնքը կը տրամադրէ թէ թեկնածուք և անոնց ուղղակի ժառանգորդք չեն կրնար ոտք կոխել ֆրանսական հողին վրայ, ուր եթէ բռնուին, երկուքէն մինչեւ հինգ տարւոյ բանտարկութեան կը դատապարտին։ Օրէնքը բացորոշ է ուրեմն։ Բայց Օրլէանու դուքսն որ ի Զուիցերիա կը գտնուէր, իւր 21րդ տարին լրացնելուն առթիւ խորհուրդ մը կ'ունենայ։ Այդ տարիքը լրացնող ֆրանսացի երիտասարդ մը պէտք է ներկայանայ քաղաքային իշխանութեանց, և զինուորագրութեան պատրաստութիւն ցուցնէ։ Երիտասարդ դուքսն, ամէն հետեւութիւն այլ առնելով, Ֆրանսացւոյ մը այս պարտաւորութիւնը կատարել կ'ուզէ։ Իւր բարեկամ Լիւյնի դուքսը կը կանչէ Փարիզէ, յանձնարարելով որ ծպտուելու համար պէտք եղած բաներն հետ բերէ։ Բան չիմացներ իւր հօր, զի մի՛ գուցէ իւր հայրական զգայմամբ դէմ դնէ նուիրական պարտաւորութեան մը կատարման։ Իւր մօր եւս վիշտն առ ոչինչ կը դրէ· զի յայտնի է թէ Մոնթանսիէի դքսին՝ իւր հօր՝ մահուան առթիւ Փարիզի կոմսուհին սգոյ մէջ էր։ Իւր խորհուրդը բարեկամին միայն կը բանայ, և անոր հետ իբրեւ անդլեայի ծպտեալ՝ ժընէվէ չոգեկառք կը նստի և Փարիզ կ'երթայ, ուր ի սկզբան չճանչուելու համար ամէն մէջոց ձեռք կ'առնու։ Լիւյնի դքսին տան մէջ քաղաքային զգեստ հագնելով, կ'երթայ եօթներորդ շրջանակի զինուորական արձանագրութեան գրասենեակն, և հոն տնօրէն գնդապետին ինքզինք կը յայտնէ, ծանուցանելով թէ յօժարակամ է զինուորական ծառայութեան։ Գնդապետը կ'ապշի· զինք Ֆրանսայէն արտաքսող օրէնքը կը յիշեցնէ դքսին, և թաղապետութեան կ'ուղղէ զնա։ Հոն նոյն զարմացում երիտասարդ դքսին անխորհուրդ ձեռնարկութեան համար։ Վերջապէս, դուքսն իւր բարեկամին հետ պատերազմական պաշտօնատունը կ'երթայ, հոն չի գտներ զինուորական արձանագրութեան դիւանապետը, բայց իրեն կը ծանուցուի թէ իւր խնդիրը չի կրնար ընդունուիլ։ Դուքսն առ նախարարն ուղղեալ նամակ մը կը թողու, որուն ի պատասխան քիչ ետքը կը ձերբակալուի իւր բարեկամին տան մէջ։

Կեդրոնական բանտը տարուելով, հակիրճ հարցաքննութեան մը կ'ենթարկուի պատժական ուղերորդ դատարանին առջեւ։

Նախագահ· Դիտէք, Պարոն, որ օրէնք մը կայ որ ձեզ կ'արգիլէ ի Ֆրանսա բնակութիւն։ Ինչո՞ւ համար Ֆրանսա եկաք։

Դատապարտեալ· (Բիչ մը թոթովելով·) Եկայ որովհետեւ անունս ֆարձանագրել տալ կ'ուզէի զինուորական ծառայութեան ցուցակին վրայ։ Իբրեւ պարզ զինուոր բանակին մէջ մնալ կ'ուզէի····։ Զայս կը նկատեմ Ֆրանսացւոյ պարտականութիւնս և քաղաքացւոյ իրաւունքս։

Նախագահ· Դիտէք թէ ընդունուած է որ ի Ֆրանսա ամէն ոք տեղական է օրինական տրամադրութեանց։

Դատապարտեալ· Դիտեմ, բայց օրէնքն որոյ վրայ կը խօսիք՝ բացառիկ օրէնք մ'է։ Ես հաւատարութիւն միայն կը ճանչեմ։ Ոչ կրնայ զիս արգիլել պարտաւորութիւնս կատարելէ։

Նախագահ· Դատարանս օրէնքները չի քններ չի գնահատեր, այլ կը գործադրէ պարզապէս։ Շատ չատ, կրնայ ճանչել դատարանս թէ դուք՝ ի Ֆրանսա մնալելով՝ գովելի զգացման մը հպատակած էք։

Կ'որոշուի որ մինչեւ այս չորեքշաբթի դուքսն իւր պաշտպանութիւնը պատրաստէ, և նոյն օր դատն հրապարակաւ տեղի ունենայ։ Արդիւնքն Հեռագրերէն իմացան ընթերցողք։

Բանտին մէջ ըստ կարի հանգստաւէտ սենեակ մը տրուած է դքսին, որուն հետ ամենայն յարգանօք վարուելու հրաման տուած են ներքին գործոց և ոստիկանութեան նախարարք, որք անձամբ կը հսկեն գործին։ Դքսին խօսցեալն, որ իւր հօրեղբօր դուստրն է, և ուրիշ ընտանեկան պարագայք ու բարեկամք արտօնեալ են իրեն այցելու, և կ'այցեն ամէն օր։ Մօտակայ ճաշարանէ մը ամէն օր իշխանավայել կերակուրներ կը բերուին իրեն, Լուի Ֆիլիպի թագաւորին ճաշած արքայական պնակներուն մէջ։ Հանրապետական լրագիրք մինչեւ իսկ գոհ են որ Փարիզի կոմսին որդին իւր այս յախուռն գործով վստահութիւն կը ցուցնէ Հանրապետութեան բանտերուն, և հոն թունաւորուելու երկիւղ չունի։ (Կը յիշուի թէ Ֆուլանժէականք, արդարացնելու համար Ֆուլանժէ զօրավարն Փարիզէ փախչիլն և յետոյ Ֆրանսա վերադառնալ չուզելը, սովոր էին ըսել թէ Զօրավարը բանտարկուելէ չի վախնար, բայց չուզեր թունաւորուիլ բանտի մէջ և Հանրապետականաց նոզկալի քաղաքականութեան զոհուիլ։)

Այլ ընդ այլոց զրոյցներ չրջեցան Օրլէանու դքսին յեղակարծ շարժման առթիւ, երբ թէ Փարիզի կոմսն հրաժարուր է Ֆրանսայի գահուն վրայ յաջորդութեան իրաւունքէն, զոր թողեր է իւր անդրանիկ որդւոյն, որ ի Ֆրանսա կը մնայէ եղեր առ ազգ ուղղեալ Յայտարարութիւն մը ծոցը դրած։ Ամենէն բնական բացատրութիւնը սա է թէ Փարիզի կոմսին որդին, ժէրոմ Նափոլէոն իշխանի կրտսեր որդւոյն պէս, օտար բանակի մէջ ծառայութեան մտնել կ'ուզէ, բայց նախապէս ապացուցանել ուզած է թէ այս ծառայութիւնը ֆրանսական բանակին մէջ մատուցանելու անկարող կը գտնուի օրինական անբառնալի արգելքով մը։ Այս առթիւ պահ մը աչխարհի ուշադրութիւնն իւր վրայ կեդրոնացնելու փառասիրական ձգտումն եւս հեռի չէ գտնուած իւր երիտասարդական վաւվռուն երեւակայութենէն։ Իւր գործածը պարզ օրինազանցութիւն մ'է (contravention) մ'է, ո՛չ թէ յանցանք (délit), ինչպէս նշանակեց դատաւորը· բայց և այնպէս, երկամեայ բանտարկութեան վճիռն անխուսափելի է, թէեւ Հանրապետութեան Նախագահն իւր ներման իրաւունքն ի գործ կրնայ դնել ամէն վայրկեան, և կ'ըսուի թէ Յուլիս 14ի Ազգային տօնին առթիւ ի գործ պիտի դնէ։

ՊԱՀՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

(Հետեւեալ պուլկարական տեղեկութիւնք, թ-ոյլի և թ-ի մէջ հրատարակեալ, արատապուած են նաև Մ-ն. Օ-ն-ի և մայրաքաղաքիս ուրիշ ֆրանսերէն լրագրաց մէջ, որպէս նաեւ թ-ոյլի մէջ։)

—Պ. Սթամպուլով, իմանալով թէ Փանիցա հաղարապետի եղեռնական ձեռնարկութեան մասնակից է նաեւ Սոֆիայի կառավարիչը, սաստիկ յուզուեր և մինչեւ իսկ լացեր է, որովհետեւ իւր մտերիմ բարեկամն էր կառավարիչը։ Սա թէեւ բանտն արձակեցաւ, բայց նաև պաշտօնական եղաւ, և նախարարական ուրիշի վրայ վստահութիւն չունենալով, Սոֆիայի կառավարչութիւնն եւս ինք ստանձնեց։

—Այս եղելութեանց վրայ, նախարարաց խորհուրդ դումարուելով, ֆերմինանտ իշխան յայտարարեր է թէ, Պուլկարիոյ այժմեան վիճակին մէջ, թերեւս հարկ է կոչումմ'ընել գերիշխան Տէրութեան և միւս Մեծ Տէրութեանց՝ Իշխանապետութեան դիրքը ճշդելու և կանոնաւորելու համար։ Իշխանն յարեր է· «Պուլկարք ազատ են վերընտրել զիս· բայց իմ կարծեօք, Պուլկարիոյ Իշխանն ամէն բանէ առաջ պարտի հաստատ դիրք մը ունենալ և Տէրութիւններէն ճանչուիլ։» Նախարարք որոշեր են թէ Փանիցայի դէպքին կարեւորութիւնը պէտք չէ չափազանցել, և փոփոխութեան տեղի չկայ գործոց ընթացքին մէջ։

—Դատաւոր մէջ շատ մը կասկածելի անձանց տուները խուզարկեցան, դատաւորութեան ճիւղերը գրաւելու դիտմամբ։

—Պուլկարիոյ թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատան վերատեսուչ Պ. Մաթէէվ խիստ դրաքնութիւն հաստատեց հեռագրաց վրայ, և մինչեւ իսկ կասկածելի նամակները բանալ կուտայ։ Սոֆիայի իշխանական պալատն պահակազօրքն երկու ժամն անգամ մը կը փոխուի զիշերն, և այս պահակազօրաց հրաւերապետը Պ. Սթամպուլով ինք կ'առնէ միայն կէս ժամ առաջ։ Սոֆիայի երկաթուղւոյ կայարանը կը պահպանէ հետեւակազօրաց գումարտակ մը, և հոն պահակազօրքն ամէն ժամ կը փոխուի։ Սոֆիա ժամանող օտարազգիներէն կը պահանջուի ցոյց տալ իրենց անցագիրն և յայտարարել թէ ո՛րչափ ժամանակ պիտի մնան պուլկարական հողին վրայ։

—Պահակազօրք յատկացուած է գիշեր և ցերեկ Պ. Սթամպուլովի տան առջեւ պահպանութիւն ընելու։ Պուլկար բանակին մէջ արձակուրդի ամէն հրամանք չնչուած են։ Զինուորք և սպայք իրենց գործին գլուխը պէտք է գտնուին։ Հակառակ կէս-պաշտօնական հերքմանց, Պուլկասի, Վառնայի, Ռուսճուքի, Վիտինի, Թրնովայի և Փիլիպէի պահապան զօրաց սպայք հրաման ստացան վերատին առ Ֆերտինանտ Իշխան հաւատարմութեան երդում ընելու։ Սոֆիայի պահապան զօրքին հինգ հարիւր հոգի գաւառները զրկուեցան, և անոնց տեղ նոյնչափ զօրք բերուեցաւ այլ և այլ գաւառներէ։

—Զէթինեէի մէջ նոր լրագիր մը պիտի հրատարակուի եղեր Զ-ը-ն-ի (Հէրսէք) անուամբ։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Եթէ Փանիցա հաղարապետին յանցապարտ ձեռնարկութեան առթիւ պուլկարական գործեր մթին երեւոյթ մը առին վերստին, բայց պայծառ կողմեր ալ պակաս չեն։ Պուլկարիոյ կրթական Նախարար Պ. Զիվքով երկրին կրթական վիճակին վրայ դիտցուցիչ տեղեկութիւններ տուած է Անգլիացւոյ մը, որ Լոնտոնի լրագրաց մէջ ի լոյս կը հանէ զայնս։ Նախարարը ցոյց կուտայ թէ տասն տարի յառաջ Պուլկարիոյ մէջ 500 վարժարանք կային 800 վարժապետօք և ընդ ամենայն 25,000 աշակերտօք, մինչ այժմ կան 2,000 վարժարանք, 3,500 վարժապետք և 100,000 աշակերտք։ Մինչ 1880ին երկու դիմնազիոնք կամ միջնակարգ կրթարանք եւեթ կային ընդհանայն Պուլկարիա, հիմա տասն և հինգ հատ կան այս կարգի հաստատութիւնք։ Այժմ կան նաև երկու նորահաստատ վարժապետանոցք, վարժապետներ, ուսուցիչներ և ընդհանրապէս կրթական ձեռնհաս գործիներ արտադրելու սահմանուած։ Հաստատուած են նաև երկու երկրագործական վարժարաններ երկու տարին չանցած, պուլկարական առաջին Համնրտարանը պիտի բացուի Սոֆիայի մէջ։ Կրթական նախարարութեան եղմնացոյցն հինգ միլիոն ֆրանք է, և քաղաքացի — ազ-ը-ն-ի չրջանակներու յօժարակամ միլիոն ֆր. կուտան նոյն նպատակաւ։

—Այս կրթական յառաջդիմութեան լուրերուն հետ կիմանանք թէ զինուորական յառաջդիմութիւնը պուլկար կառավարութեան մեծագոյն հոգածութեան առարկայն է, և կը կարդանք Լ. Հերալտի մէջ թէ պուլկարական զօրաց գումարն հարիւր յիսուն հազար հոգւոյ պիտի բարձրացուի։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Անգլիական վերջնագրոյն դէմ բողոքելու համար դեռ ևս դիմումներ տեղի կ'ունենան Փորթուկալի ամէն կողմ։ Հանրապետականք ոգի ի բռին նետուած են հականգլիական չարժման մէջ՝ ժողովրդականութիւն վաստակելու յուսով։

—Լիսպոնի քաղաքապետութիւնն 100 միլիոն ռէյ- ստորագրեց «ազգային պաշտպանութեան գործին» համար։ (Մեծ գումար մը չկարծուի։ Մէկ ռէյ-ներ մէկ փարային չափ է, որով 100 միլիոն ռէյ- 25,000 օսմ. ոսկւոյ չափ կ'ընէ։) Նոյն քաղաքապետութիւնն կոչումի պիտի ընէ Եւրոպիոյ այլ և այլ քաղաքաց իշխանութիւններուն, որպէս զի միջամտեն անգլիափրթուկէզ վէճին։

—Նորագոյն լուր մը կը ծանուցանէ թէ փորթուկէզ կառավարութիւնը պիտի լուծէ Լիսպոնի քաղաքային խորհուրդն՝ ազգային պաշտպանութեան գործին համար գումար մը ստորագրելով քաղաքականութեան խառնուելուն պատճառաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կը հաստատուի թէ Պիզմարք իշխան մասնակցութիւն չունէր Վիլհէլմ Կայսեր երկուց հրովարտակաց յայտնման ու պատրաստութեան մէջ։ Ընդհակառակն, կը պատմուի թէ երիտասարդ Կայսեր նախկին դաստիարակ Տքթ. Հինցփեթեր Ներշնչեր է այս հրովարտակաց դատողները։

—Կայսերական հրովարտակաց հրապարակումը Պերլինի կասկածոտ Սակարանն ողջունեց գնոց ընդհանուր անկմամբ մը· բայց ժամանակ մը ետքն ապահովիցան սեղանաւորք, և գիներն առաջուան համեմատութիւնները գտան։

—Գերման կառավարութիւնն յունուարի սկիզբն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագիր զրկելով, գործաւորական խնդրոյն միջազգային կանոնադրութիւն առաջարկեր է։ Քանցլերի կոմս այս ծանուցագիրը մաճառ կառավարութեան ներկայացուցեր է, որ գերման կառավարութեան պաշտպանած սկզբունքներն ընդուներ է, յայտարարելով թէ պատրաստ է Գերմանիոյ նախաձեռնութեան հետեւելու։ Եթէ այսպէս է, ուրեմն Պիզմարք իշխան անգէտ չէր Վիլհէլմ Կայսեր խորհրդոց ի մասին միջազգային կարգադրման գործաւորական խնդրոյն։

—Կը ստուգուի թէ արդի հանգամանաց մէջ իւր երկու հրովարտակներն հանելով Վիլհէլմ Կայսեր անմիջական նպատակն էր ընտրութեանց առթիւ բարոյական ազդեցութիւն ի գործ դնել ընկերվարական ընտրողաց վրայ, որպէս զի իրենց վստահութիւնը կառավարութեան վրայ դնեն և ո՛չ թէ ընկերվարական ազդակցոյց գործիչներու վրայ։ Ընկերվարական (գործաւորական) կեդրոններու մէջ ամենուրեք պատերու վրայ փակցուեցան երկրորդին հրովարտակը, և ձրիապէս բաշխուեցան ընտրողաց։

—Ընկերվարական առաջնաբանք, կայսերական հրովարտակաց վրայ խօսելով, կ'ըսեն թէ կայսեր որոշմունք մասնակի գոհացում են գործաւորական պահանջմանց, և դրական ապացոյց թէ ցայս վայր ո՛րչափ օգտակար եղած է ընկերվարական կուսակցապետաց գործունէութիւնը։

ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱՅԻ ԱՌԹԻՒ

Յունուար 30 թուով պապական կոնդակ մը կ'արտօնէ այն եպիսկոպոսներն որոց թեմին մէջ Ինֆլուենցա տիրած է կամ տակաւին կը տիրէ՝ իրենց ժողովուրդը զերծ կացուցանել Մեծ Պահոց ծոմէն ու պահեցողութենէն, ցորչափ հարկ դատեն։ Բայց Պապն այս առթիւրէ կը պատուիրէ որ բարեպաշտ ժողովուրդն՝ այս թշուառութենէն օգտուելով հանդերձ՝ մեծագոյն եռանդեամբ պարապի այն բարեպաշտական գործոց որովք կրնանք արժանանալ երկնային գթութեան։ Կը յանձնարարէ ուրեմն որ արդի դժնդակ ժամանակաց մէջ աղքատներուն ողորմելով, ստէպ խոստովանելով և Ս. Հաղորդութեան մասնակցելով և եկեղեցի յաճախելով դիմեն աստուածային գթութեան, քանի որ ապացուցեալ է թէ չատ մը չարիք որով կը տառապինք՝ երկնային արդարութեան վերագրելի են, որ արդար պատիժ կը սահմանէ մարդկան՝ լայնարձակ տիրոջ անարատականութեան և չարագործութեան համար։ (Թ-ոյլ.)

—Քանի որ Պապին վրայ խօսեցանք, յիշենք սա իրողութիւն զոր Փարիզի լրագիրք կը պատմեն.— Հռոմի Ֆրանսական դեսպան հանգուցեալ Պ. Մարիանիի յուղարկաւորութիւնը տեղւոյն Ս. Կատարինէի եկեղեցական չ ջանակին մէջ կատարուած էր։ Նոյն եկեղեցւոյ իշխանութիւնն, իբրեւ յուղարկաւորութեան ծախք, 6,400 Ֆր-ի հաշիւ մը մատոյց դեսպանատան։ Այս չափազանց պահանջման դէմ դեսպանատունը բողոքեց առ Վատիկան, որ նոյն գումարն 500 Ֆր-ի զեղչեց։

—Ինֆլուենցան որ վերջացած էր ի Պերլին, երկու չաբաթ է ի վեր Հիւսիսային Գերմանիոյ մէջ տիրող սաստիկ ցուրտերուն պատճառաւ նոր զօրութեամբ սկսաւ ծաւալիլ Պերլինի մէջ։ Պերլինի լրագիրք կ'ըսեն թէ Ինֆլուենցայի հետեւանք մեռնողներ յոյժ բազմաթիւ են այժմ։

ՀԵՌԱԳԻՐ Ց'ԱՒՍՏՐԻԱ

Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյ փետր. 7ի նստին մէջ, հրէական Կոնսիստորիայից իշխանութիւնը սահմանող օրինագծին վիճաբանութեան առթիւ, երեսփոխան Պ. Թուրք կրկնեց հակահրէական առնեանութենից հրապարակագրաց բոլոր ամբաստանութիւնները Թիսլուտին դէմ, Հրէից քրիստոնեայ զաւակաց արիւն գործածելուն դէմ, ևն. ևն. Քանիցս հարուածեց նաեւ Ռոչիլտեան գերդաստանն և ուրիշ կարգ մը հրեայ սեղանաւորներ։ Ժողովրական ատենապետն Պ. Սթամպուլով ինք կ'առնէ միայն կէս ժամ առաջ։ Սոֆիայի երկաթուղւոյ կայարանը կը պահպանէ հետեւակազօրաց գումարտակ մը, և հոն պահակազօրքն ամէն ժամ կը փոխուի։ Սոֆիա ժամանող օտարազգիներէն կը պահանջուի ցոյց տալ իրենց անցագիրն և յայտարարել թէ ո՛րչափ ժամանակ պիտի մնան պուլկարական հողին վրայ։

—Պահակազօրք յատկացուած է գիշեր և ցերեկ Պ. Սթամպուլովի տան առջեւ պահպանութիւն ընելու։ Պուլկար բանակին մէջ արձակուրդի ամէն հրամանք չնչուած են։ Զինուորք և սպայք իրենց գործին գլուխը պէտք է գտնուին։ Հակառակ կէս-պաշտօնական հերքմանց, Պուլկասի, Վառնայի, Ռուսճուքի, Վիտինի, Թրնովայի և Փիլիպէի պահապան զօրաց սպայք հրաման ստացան վերատին առ Ֆերտինանտ Իշխան հաւատարմութեան երդում ընելու։ Սոֆիայի պահապան զօրքին հինգ հարիւր հոգի գաւառները զրկուեցան, և անոնց տեղ նոյնչափ զօրք բերուեցաւ այլ և այլ գաւառներէ։

—Զէթինեէի մէջ նոր լրագիր մը պիտի հրատարակուի եղեր Զ-ը-ն-ի (Հէրսէք) անուամբ։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Եթէ Փանիցա հաղարապետին յանցապարտ ձեռնարկութեան առթիւ պուլկարական գործեր մթին երեւոյթ մը առին վերստին, բայց պայծառ կողմեր ալ պակաս չեն։ Պուլկարիոյ կրթական Նախարար Պ. Զիվքով երկրին կրթական վիճակին վրայ դիտցուցիչ տեղեկութիւններ տուած է Անգլիացւոյ մը, որ Լոնտոնի լրագրաց մէջ ի լոյս կը հանէ զայնս։ Նախարարը ցոյց կուտայ թէ տասն տարի յառաջ Պուլկարիոյ մէջ 500 վարժարանք կային 800 վարժապետօք և ընդ ամենայն 25,000 աշակերտօք, մինչ այժմ կան 2,000 վարժարանք, 3,500 վարժապետք և 100,000 աշակերտք։ Մինչ 1880ին երկու դիմնազիոնք կամ միջնակարգ կրթարանք եւեթ կային ընդհանայն Պուլկարիա, հիմա տասն և հինգ հատ կան այս կարգի հաստատութիւնք։ Այժմ կան նաև երկու նորահաստատ վարժապետանոցք, վարժապետներ, ուսուցիչներ և ընդհանրապէս կրթական ձեռնհաս գործիներ արտադրելու սահմանուած։ Հաստատուած են նաև երկու երկրագործական վարժարաններ երկու տարին չանցած, պուլկարական առաջին Համնրտարանը պիտի բացուի Սոֆիայի մէջ։ Կրթական նախարարութեան եղմնացոյցն հինգ միլիոն ֆրանք է, և քաղաքացի — ազ-ը-ն-ի չրջանակներու յօժարակամ միլիոն ֆր. կուտան նոյն նպատակաւ։

—Այս կրթական յառաջդիմութեան լուրերուն հետ կիմանանք թէ զինուորական յառաջդիմութիւնը պուլկար կառավարութեան մեծագոյն հոգածութեան առարկայն է, և կը կարդանք Լ. Հերալտի մէջ թէ պուլկարական զօրաց գումարն հարիւր յիսուն հազար հոգւոյ պիտի բարձրացուի։

—)(72)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

—Գացած տեղը չա՞տ հեռու է։

—Շատ հեռու։

—Գիւղին կամ ագարակին անունը չի տուա՞ւ։

—Ագարակին անունը տուաւ, բայց չեմ յիշեր։ Կարծեմ Սէրտօնէն մ'ոգոն հեռու ըլլալու է։

—Ըսել է հայրդ ուշ պիտի դարձնայ։

—Այո՛, շատ ուշ։ Գուցէ անկոգ ըլլանք, ասպսել։ Ինձի ըսաւ՝ չերը չդառնայ՝ եթէ դիպուածով։

—Լա՛ւ։ Ը չհարցափորձեց։ Սովորաբար հետաքրքիր չէր։ Այսքա՛ն այժմ Ժիլէթի վստանգն անհետացուցած էր։

Բայց յառաջիկային համար ի՞նչ պիտի ընէր։ Եթէ Ռընօտիէռ վար դրուէր, եթէ անոր բացակայութիւնը երկարէր, ի՞նչ մեկնութիւն պիտի տար այդ բացակայութեան։

Այս մտածումը դող կ'ազդէր իրեն։ Բայց իր ընելիքը որոշած էր։ Պիտի ստէր իր մօրը, ի՛նչ որ ալ պատահէր պիտի ստէր։

Օրը անցաւ այսպէս։ Գիւղին մէջ չչուկ մը եղած էր։

—Տոքթոր Ռընօտիէռը ոստիկաններով մեկնեցա՛։

Դեռ չէին համարձակէր ըսել թէ ձերբակալուած է։

Այդ օրը ո՛չ ոք այցելութեան եկաւ հիւանդ կնոջը, այնպէս որ Ժիլէթ բաւական հանդիստ ունայ։

Երեկոյի՝ ուշ ժամանակ, անդամալոյծն հարցուց։

—Հայրդ չվերադարձա՞։

—Ոչ։ Բա՛ արդէն, մայրիկ, թէ կանխաւ հաղորդեցած էր։

Իրացակայութեան Պակաթէլի Ժիլէթ անը մէջ գիւղացի մը բերել տուած էր իրր պարտիզպան։ Եւ ընելիքը սովրեցուցած էր անոր։

—Զըլլա՛յ որ մօրս պատմես թէ հայրս ինչպէս մեկնեցաւ։ Խեղճ կինը կը մեռնի։

—Օրիորդ, կրնաք վստահիլ իմ վրայ։

Եւ ուրեմն ալ, երբ յաջորդ օրը տիկին Ռընօտիէռ հարցաքննեց զինքը, Ժիլէթի գիւղ գնացած պահուն, պարտիզպանն հաստատեց նմա ինչ որ աղջիկն ըսած էր յառաջագոյն։

Այդ օրը, բազմաթիւ անձինք եկան հիւանդին այցելութիւն տալու։

Զերփակալման լուրն ստուգուած էր։ Ժիլէնէն եկող գիւղացիք Ռընօտիէռի հանդիպած էին որ դատական պաշտօնատան սանդուխներէն վեր կ'ելլէր, ձեռնակապերով, երկու ոստիկան զինուորաց մէջտեղ։ Այլ եւս տարակուսելու տեղի չի կար։

Ժիլէթ չուզեց թոյլ տալ այցելուաց որ մօրը քով երթան։ Պատուիրեց որ հիւանդին բան մը չըսեն։ Մայրն անտեղեակ էր անցած դարձածներուն ու հարկ էր որ անտեղեակ մնար։

Պարտիզպանն ալ հրաման ստացած էր ո՛չ մէկուն թոյլ տալ տիկին Ռընօտիէռի քով երթալ ի բացակայութեան Ժիլէթի։

—Տիկինը կը քնանայ եւ չուզեր որ զինքը անհանգիստ ընեն, կըսէր, անդրդուելի։

Եւ եթէ այս ու այն իրեն հարցումներ ուղղէին Ռընօտիէռի վրայ, կը պատասխանէր։

—Զեզմէ աւելի բան մը չենք գիտեր։

Եւ չատ անգամ, կարեկցաբար, կը յարէր։

—Ապահովապէս սխալում կայ եւ պարոնը մեր քով պիտի վերադառնայ։

Տոքթորին մեկնման յաջորդ օրը տիկին Ռընօտիէռ քանիցս Ժիլէթն հարցափորձեց,

—Հայրդ չեկա՞։

—Ո՛չ։

—Պակաթէ՞ն ալ չի դարձաւ։

—Պակաթէլ առանց հօրս չպիտի դառնայ։

—Ճշմարիտ է։

—Այս մտածումէ՝ հիւանդը քիչ մը հանգստացած էր։

Միջօրէէն յետոյ, կառքի մը ձայնը լսուեցաւ ծառուղւոյն աւազին վրայ։

Բժշկին կառքն էր։

—Ահ, ըսաւ հիւանդը, ինքն է, անիւներուն յստակ ձայնը կը ճանչնամ։ Հազարին մէջէն կրնամ զանազանել։

Ժիլէթ պատուհանը վազեց։

Սրտին մէջ յոյս մը ծագած էր։

Թերեւս կառքին մէջն էր իր հայրը։ Եթէ վերադարձած էր, ըսել է թէ անոր յանցաւոր չըլլալն հասկցած էին։ Ուրեմն ինքը սխալած էր, իր նողկալի կասկածներն ի դերեւ կ'ելլէին։ Ի՞նչ երջանկութիւն։ Ի՞նչ սրտի թեթեւացում։ Ա՛լ այդ ցնորքը չպիտի պաշարէր զինքը։

Սակայն կառքին մէջ,—որ տոքթորինն էր,—մինակ Պակաթէլը կար։

—Էյ, ի՞նչ լաւ, հարցուց մայրն որ աչքը աղջկանը կը հետեւէր։

Ի՞նչ դժուարին կացութիւն Ժիլէթի համար։ Ի՞նչ ահռելի կատակերգութիւն խաղալու հարկադրեալ էր։

Սրտի սոսկալի սեղմում մը ունեցաւ։ Կ'զգար որ մայրն իր ամէն շարժումներուն ուշադիր էր։ Ուստի դէմքը չըմկեց։

—Հայրս է եղեր, ըսաւ, ջանալով ծածկել իր ձայնին այլայլումը։ Կը տեսնես, մայրիկ, պարապ տեղը սիրտդ թունդ հանեցիր։ Երթամ հայրս համբուրեմ։

—Դնա՛, զուարթ։

Ժիլէթ վար իջաւ, գնաց Պակաթէլը գտնել որ ձին կառքէն կը քակէր և ախոռ կը տանէր։

—Հայրս մէկտեղ չէ՞։

—Ո՛չ, օրիորդ, պատասխանեց ծերպատեալ ոստիկանը, որ կը կարեկցէր Ժիլէթի հետեւակ զօրաց գումարն հարիւր յիսուն հազար հոգւոյ պիտի բարձրացուի։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Անգլիական վերջնագրոյն դէմ բողոքելու համար դեռ ևս դիմումներ տեղի կ'ունենան Փորթուկալի ամէն կողմ։ Հանրապետականք ոգի ի բռին նետուած են հականգլիական չարժման մէջ՝ ժողովրդականութիւն վաստակելու յուսով։

—Լիսպոնի քաղաքապետութիւնն 100 միլիոն ռէյ- ստորագրեց «ազգային պաշտպանութեան գործին» համար։ (Մեծ գումար մը չկարծուի։ Մէկ ռէյ-ներ մէկ փարային չափ է, որով 100 միլիոն ռէյ- 25,000 օսմ. ոսկւոյ չափ կ'ընէ։) Նոյն քաղաքապետութիւնն կոչումի պիտի ընէ Եւրոպիոյ այլ և այլ քաղաքաց իշխանութիւններուն, որպէս զի միջամտեն անգլիափրթուկէզ վէճին։

—Նորագոյն լուր մը կը ծանուցանէ թէ փորթուկէզ կառավարութիւնը պիտի լուծէ Լիսպոնի քաղաքային խորհուրդն՝ ազգային պաշտպանութեան գործին համար գումար մը ստորագրելով քաղաքականութեան խառնուելուն պատճառաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կը հաստատուի թէ Պիզմարք իշխան մասնակցութիւն չունէր Վիլհէլմ Կայսեր երկուց հրովարտակաց յայտնման ու պատրաստութեան մէջ։ Ընդհակառակն, կը պատմուի թէ երիտասարդ Կայսեր նախկին դաստիարակ Տքթ. Հինցփեթեր Ներշնչեր է այս հրովարտակաց դատողները։

—Կայսերական հրովարտակաց հրապարակումը Պերլինի կասկածոտ Սակարանն ողջունեց գնոց ընդհանուր անկմամբ մը· բայց ժամանակ մը ետքն ապահովիցան սեղանաւորք, և գիներն առաջուան համեմատութիւնները գտան։

—Գերման կառավարութիւնն յունուարի սկիզբն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագիր զրկելով, գործաւորական խնդրոյն միջազգային կանոնադրութիւն առաջարկեր է։ Քանցլերի կոմս այս ծանուցագիրը մաճառ կառավարութեան ներկայացուցեր է, որ գերման կառավարութեան պաշտպանած սկզբունքներն ընդուներ է, յայտարարելով թէ պատրաստ է Գերմանիոյ նախաձեռնութեան հետեւելու։ Եթէ այսպէս է, ուրեմն Պիզմարք իշխան անգէտ չէր Վիլհէլմ Կայսեր խորհրդոց ի մասին միջազգային կարգադրման գործաւորական խնդրոյն։

—Կը ստուգուի թէ արդի հանգամանաց մէջ իւր երկու հրովարտակներն հանելով Վիլհէլմ Կայսեր անմիջական նպատակն էր ընտրութեանց առթիւ բարոյական ազդեցութիւն ի գործ դնել ընկերվարական ընտրողաց վրայ, որպէս զի իրենց վստահութիւնը կառավարութ

զովոյ դեր-ատենապետն ի կարգ հրաւիրեց զՊ. Թուրք. Կրթական և կրօնից նախարար Պ. Կաւչ յայտարարեց թէ ըստ աւանդեան Սահմանադրութեան հիմնական օրինաց, ամեն քաղաքացիք հաւասար են, առանց ցեղի և կրօնի խտրութեան. Ո՛չ միայն օրինաւորութիւնն այլ և արդարութիւնն ու մարդասիրութիւնը դայս կը պահանջէին. Աւստրեան կառավարութիւնը կը պահարակէ հակահրէական շարժումի. Ներկայացեալ օրինագիծն ընդարձակն է միօրինակ կարգի ու կանոնի ներքեւ դնել Հրէից եկեղեցական ներքին գործերն՝ ինքնօրինութեան սահմանաց մէջ, և ուրիշ Պետութեանց հետ հաղորդակցութեան մէջ աւստրեան Տէրութեան շահերն ապահովել.

Մեր-չեհ կուսակցութենէն Փրոֆ. Զուքքը պատասխանելով առ Պ. Թուրք, հերքեց այն խօսք թէ Պոհեմիոյ կալուածոց մեծագոյն մասը Ռոշիլտներուն ձեռքն է եղեր. Բովանդակ նահանգին մէջ Ռոշիլտք մնասնաչափ մը հող և ծառի ճիւղ մ'անգամ չունին. Փրոֆէսորը չնորհաւորեց իւր չեհ ազգակիցներն՝ Հրէից կրօնային ազատութիւնը խղճի մտօք յարգելնուն համար.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանօրէից Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան, առանձնապետութեամբ Ամէն. Խրիմեան Սրբազանի. Խորհուրդը քննեց Վանօրէից վերաբերեալ հին արձանագրութիւններն և խորհրդակցութիւններ կատարեց ընդհանուր վանօրէից բարեկարգութեան և մէկ քանի դպրեվանուց հաստատութեան խնդրոյն վրայ.

Երեսփոխական ընտրողաց ցանկի պատրաստութեան վերաբերեալ պատրիարքական շրջաբերականին պատասխանած են նաեւ Եէնի գիւղի ու Պոյաճը գիւղի Թագական Խորհուրդք. Առաջինը 12 և երկրորդն ալ 41 ընտրողներ ցոյց տուած են.

Կրօնական ժողովոյ ատենապետ Դեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ անկողնոյ կը ծառայէ տակաւին. Երէկ, Վսեմ. Տր. Տիգրան փաշա Փէշտիմալճեան և Տր. տր Թալիէր այցելով Ն. Դէսպատատութեան, բժշկական խորհրդակցութիւն մը կատարեցին.

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ փետրուարի թիւն հրատարակուած է հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Հետազօտութիւնք նախնեաց ռամկօրէնին վրայ.—Ազաթանգեղոս առ Գէորգայ ասորի եպիսկոպոսի.—Լեհաստանի ազգայնոց անցեալին.—Զայնագիտութիւն լեհական բարբառոյն.—Թափառական խիզճը.—Կղզւոյտրա Թագուհւոյն գաղտը.—Մանրալուրք.—Քաղաքական տեսութիւն.

Հրատարակուեցաւ Մ-էկ Մ-ՆԷՆՆ պատկերազարդ հանդիսի փետրուար 1ի թիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Եօթն եմք մեք Տէ՛ր (Բ-ՆԷ-ԷՆ-ՌԷՆ)—Գրասենեակս—Լմին փաշա—Սիրանոյշ (Ռ-ԲՈՎ)—Մանկական Զբօսանք—Ճանրագութիւն ի հիւսիսային բեւեռ—Համառօտ տեղագրութիւն Երուսաղէմի.

ԱՂ. ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔՔԻ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊՈՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ
Ի ՆՊԱՍՏ
ԱՐՔՍԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Ի ԹԱՏՐՈՆ ՔԻՂԿԵԴՈՆԻ
Շ-Բ-Դ ԷՆԷ 3 ՓԵՏՐ 1890 Ժ-ՐԷ 4 ԷՆ
Վայելուչ զգեստ կրելն անհրաժեշտ է

Մեծ. Անդամք Կարգադիր-Մանախմբին

Ատենադիր	Թաշճեան Սարգիս
Գանձադիր	Սարգսոֆ Դաւնիկ
	Գոռանեան Սարգիս
	Եորտամեան Աւետիս
	Կամսարական Աբրահամ
	Կիւլլէնկեան Կիւլլէնկ
	Կիւլլէնկեան Դալուստ
	Ղազարոսեան Բարեղ
	Մոսիչեան Յարութիւն
	Մանուկեան Մկրտիչ
	Միսաքեան Տիրան
	Յովակիմեան Յովակիմ
	Ներսէսեան Լեւոն
	Շերիմեան Միհրան
	Զէրքէչեան Գարեգին
	Գէյլէրեան Եղիա
	Գէնկեան Յակոբ
	Ռոպէրթ Լէվի
	Ստամպոլլուեան Բարսեղ
	Ֆենոգլեան Արտաշէս

ՄԵՍԻՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԷՐԷՆ ՀԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻԿ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 28րդ Թերթն որ կը հանի մինչեւ Franco բառը.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բումէլի Դաղասկէրի անուանուեցաւ Մէհմէտ Նէճիպ էֆէնտի, որոյ պաշտօնը կսկսի յառաջիկայ Նապան ամսոյ առաջին օրէն.

Վանայ վերաբնիչ ատենին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Վասֆը էֆէնտի, նախագահ նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Մուսուլի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ երմնական ժողովոյ անդամներէն Սուտի էֆէնտիի.

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ֆրանսական կառավարութեան վարժարանաց ընկերութեան քարտուղար Պ. Ֆիլէյի.

— —

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱՇԱՅ

Կայս. հրամանաւ՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը չորեքշաբթի օր կայս. պալատ գնաց Նախարարաց Խորհրդոյ նիստէն յետոյ և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և խորհրդակցութիւններ կատարեց Տէրութեան ելմտացոյցին վրայ.

—Այն յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի քննել օսմանեան հիւպատոսարանաց կանոնագիրն, երէկ ի նիստ գումարեցաւ արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ և զբաղեցաւ նոյն կանոնագրոյ քննութեամբ.

—Ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ.

—Դարատագի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Վուքովիչ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի հետ.

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ապանիոյ խնամակալ-թագուհին, ըստ առաջարկութեան տեղւոյն պատերազմական գործոց Նախարարին, Զէ-ՆԷՐԱԼ ԱԲԱՆԻ-ի պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Կայս. աւագ թիկնապահ Ֆուատ փաշայի.

Խնամակալ—թագուհին իբրեւ մասնաւոր մեծարանք մը հետեւեալ տողերը գրած է նոյն պատուանշանի հրամանագրոյն ներքեւ. «Ֆուատ փաշա այս պատուանշանը կրելով աւելի եւս կը բարձրացուցնէ նորա արժէքը».

— —

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Անատոլուի ներքին գաւառաց հետ առեւտուր ընող վաճառականք հանրագիր մը մատուցանելով Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, բողոքած են Հայտարփաշայի երկաթուղեաց ընկերութեան մէկ անօրինութեան դէմ, որով աւելցուցած է թիֆթիկի, բուրդի, ճէհրիի և այլ այս կարգի ապրանաց փոխադրութեան գինը. Նախապէս այդ կարգի ապրանաց իւրաքանչիւր կենտինարէն 4 ղրուշ 30 փարա կ'առնէր աէր մէճիտիէ դրամով և ապրանքները մինչեւ Սիբէքճի կը փոխադրուէին. Այժմ՝ ընկերութիւնը բարձրացուցած է փոխադրութեանց սակագինը, 11 ղրուշ ոսկեդրամ առնելով իւրաքանչիւր կենտինարէն.

— —

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՒՈՒՆ

Իտալիոյ ազգային դրամատունն հարիւր միլիոն և գերմանական դրամատունն եւս քառասուն միլիոն ֆրանք դրամադրելու յատկացուցած են Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատելի իտալական դրամատան, որ ի մնայ պիտի բացուի.

— —

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Աւստրիական դեսպանատան սրբազանները, որք մէկ տարիէ հետէ գոց կը մնային ազգ պատճառաւ, չորեքշաբթի գիշեր վերաբացուցին շքեղ պարահանդէսի մը առթիւ զոր Պ. և տիկին Բալիչէ կուտային դեսպանական մարմնոյն և օսմանեան բարձրաստիճան պաշտօնատարաց. Այս վերջին հրաւիրեալոց մէջ կը նշմարուէին արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա և իւր որդին, Հուսմի օսմ. դեսպան Զիա պէյ, Մաճիտ փաշա, Վուստա փաշա, Զիչէնեի փաշա, Ժոմակալ ըմդարիս փաշա, Բօսֆորի փաշա Ատոսիտէ և այլք. Բարձ. Մեծ-Եպարքոսն կայս. պալատ հրաւիրուած ըլլալով, չ'կրցաւ ներկայ գտնուիլ սոյն դեսպանական երեկոյթին. արարողապետ Միւնիր փաշա եւս ներողութիւն խնդրած էր տկարութեան պատճառաւ. Պարերն սկսան երբ. ժամ 10½ին և տեւեցին մինչեւ մինչեւ առաւօտեան ժամ 5, մեծ աշխոյժիւ և ոգեւորութեամբ. Կէս գիշերէն մէկ ժամ յետոյ սկսաւ էօրէյեմը զոր վարեցին աւստրիական ընդհ. հիւպատոս Պ. որ Բիւասի, Բօրոնինի կոմսն ու Պ. Նիէդել Բէրսդոֆ. էօրէյեմին վերաբերեալ նիւթերն յատկապէս Վիէննայէն բերել տրուած էին. Յաւարտ էօրէյեմին, պարի սրահը մնաւ ձեւացեալ փիղ մը՝ ծաղիկներով ու շաքարեղէններով լի կողովներով բեռնաւորեալ. այս չինծու փիղի երեւոյթն ընդհանուր ծիծաղներով ընդունուեցաւ. Առաւօտեան դէմ շքեղ սեղան մը տրուեցաւ.

Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պէրթրամ էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած է.

—Հոլէյէ Ֆէնոան անուն կիսամեայ թուրքերէն թերթ մը հրատարակուիլ սկսած է Ադրիանուպոլսոյ մէջ. Այս թերթ գլխաւորաբար գիտական նիւթեր կը պարունակէ.

—Անցեալ իրիկուն ի Բիրի Փաշա Բէժիի դէտեր մէկ քանի հրեայներ ձերբակալել ուզեցին, որոց քով փախստեայ ծխախոտ կը գտնուէր. Հրեայք փախչիլ փորձեցին և մէկ քանի ուրիշ հրեայներ նոցա փախուստը դիւրացնելու ձեռնարկելով, կռիւ մը ծագեցաւ. Ոստիկանք վրայ հասնելով, հրեայներէ երկուքը ձերբակալեցին. իսկ միւսները փախան.

—Երէկ իրիկուն Ղալաթիայէ անցնող Տիմիթրի անուն յոյն մը յանկարծամահ եղաւ. Վրան գտնուած թուղթերէ հասկըցուեցաւ թէ Տիմիթրի Բէյժիի գործաւոր մ'է.

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագրական լրոց նայելով՝ Պաղտատի, Պասրայի և Պէյրութի մէջ յորդառատ անձրեւներ տեղալով, շատ մը գետեր յորդեր են.

—Ինֆլուէնցան, որ ամէն մը ի վեր կը ճարակէր ի Պրուսա, բաւական թեթեւցած ըլլալով, վարժարանք, որ այդ պատճառաւ փակուած էին, վերստին բացուած են նախընթաց օրէն սկսեալ.

—Թուրք լրագիրք ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Պոլսոյ մեծ Շուկայի խանութներու վրայ, որոց ապակեայ փեղկերը կերպասներով ծածկուած ըլլալով, թուրք կանայք այդ խանութներու մէջ կը մտնեն առեւտրի համար, հակառակ այն որոշման, որով արգիլուած էր թուրք կանանց խանութներու մէջ մտնելը.

—Ոստիկանութեան Նախարարութիւնն հրահանգ ուղղած է ոստիկանական ամեն պահականոցներու՝ որ գիշերապահ ոստիկանք ստէպ կատարեն իրենց պտոյտներն և եթէ կասկածելի մարդերու հանդիպին, անմիջապէս ձերբակալեն զանոնք. Նոյնպէս տեղեկագրեն անուանքն այն գիշերապահներու որք կը թերանան իրենց պարտականութեանց մէջ.

—Մի-էլ-Էվէր կ'իմանայ թէ Մաղնիսայի թագաւորական Նախարդ Նախագահ Հաֆի Ալի էֆէնտի երեք հազար ոսկւոյ չափ գեղջուկ մը գործած է տեղւոյն Նախնական վարժարանի կառուցման պահուն, որուն հոգողութիւն կ'ընէր, և այս պատճառաւ օրինաց տարամարդութեան պիտի ենթարկուի.

—Ըստ տեղեկութեանց Մի-էլ-Էվէրի Պոլսոյ Նախնական ատենի հարցաքննիչ դատաւորք, քննելով այն պաշտօնագրերն, որք Պեռական Խորհրդոյ կողմէ իրեն յանձնուած էին Դատական Նախարարութեան քաղաքային գործոց տեսուչ Սամի էֆէնտիի նկատմամբ, որոշած է թէ Սամի էֆ-ի համար դատաստանի տեղի չկայ, զի յառաջ բերուած պարագայք հաստատուած չեն. Ամբաստանիչ ատեանն եւս վաւերացուցած է հարցաքննիչ դատաւորաց այս որոշումը.

—Անցեալ շաբթու Լիւքսէմպուրկի գիւմաց Սերատատցի Աւետիս և Մկրտիչ եղբարց խանութէն 40 ոսկի գողցող անձանց հետքը գտնուած չէ տակաւին. Ցոյն կառապանն ոչուն մասն եասկած կար թէ գողերուն հետ մեզմակից եղած ըլլայ, երաշխաւորութեամբ արձակուած է Կապա-Սէրայի բանտէն.

Նախընթաց գիշեր եւս նմանօրինակ գողութիւն մը կատարուեցաւ ի Բերա. Ազամամի դէմ գտնուած Լուքա անուն ծխավաճառին ու լուսայատոլոն խանութին սպասաւորը, Միհրան, կէս գիշերուան մօտ խանութը գոցելով բաղնիք կ'երթայ. վերադարձին, գուռն ու դարակը բացուած կը գտնէ. գողերը 3000 ղրուշի չափ գումար մը առնլով փախած էին.

—Մարսիլիոյ թղթաբեր չոգենաւն այս առաւօտ եւրոպական ժամ 2ին անցեր է Տարտանէլն.

— —

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Յառաջիկայ կիրակի գիշեր, 4 փետրուար, Խաղիւղի թատրոնին մէջ արտաքոյ կարգի երեկոյթ մը պիտի տրուի օսմանեան խմբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Պ. Մ. Մանակեանի. Ներկայացուելիք խաղերն են ԴՐԱԽՕՄԱՅՈՎ, ԱՄԱՒՍՆՈՒԹԻՒՆ, բարոյալից թատերգութիւն հինգ արարուածով, և Ն-Է-ՆՅ-Ո Հ-ՅՐԷ, կատակերգութիւն մէկ արարուածով.

— —

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ղալաթիոյ հրէական վարժարանաց ի նպաստ կազմակերպեալ պարահանդէսն, ընդ հովանաւորութեամբ ֆրքանական դեսպանուհի Մոնդէպէլլո կոմսուհւոյն, տեղի կ'ունենայ վաղը գիշեր, շաբաթ, ի թաղապետական թատրոն Թէպէ-Պաշի, Բերա.

* * *

Ամեն տարուան նման, այս տարի եւս դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէս մը կազմուած է ի նպաստ Խարայէլեան Միութեան Օրթագիւղի վարժարանին. Սոյն պարահանդէս տեղի պիտի ունենայ ընդ հովանաւորութեամբ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Լէյկար Վինսընդի, գիւղին Բարեսէր ընկերութեան թատրոնին մէջ, փետրուար 10/22, շաբաթ գիշեր. Պատուաւոր անձերէ կազմեալ մասնախումբ մը յանձն առած է պարահանդիսին կարգադրութեամբ ըզբաղիլ, անոր յաջողութիւնն ապահովելու համար. Մտից տոմսի գինն է կէս օսմ. ոսկի.

ՏՕԼԹՕՐ Գ. ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9.

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերէ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները.

Նաև ըստ առաջնոյն Սկիւտար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր.

47

ՏՈՒԲԹՈՐ Կ. ԵԱՂՈՒԹԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 21, ամեն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, ըստ Եւրոպացւոց. Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները.

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Պոլիս Պահէֆ Գարու, Ալիքեան դեղարան, ժամ 3 էն 5 (Ր. Ե.).

ՏՐ. ԵԱՂՈՒԹԵԱՆ մասնաւորապէս կը դարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ մորթի եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք. 285

ԴԵՐՁԱԿ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Որ իւր արհեստը Բերայի Եւրոպացի առաջնակարգ դերձակներու քով կատարելագործած է, այս անգամ ուղղակի Եւրոպայէն բերել տուած է ընտիր կերպասներ, եւ կը գտնուի Պահչէ-Գարու Աւստրիական Լոյտ ընկերութեան գործատեղւոյն վրայ իւր թիւ 4 սենեակը. իրեն դիմող պատուարժան անձինքը թէ վայելուչ ձեւի, թէ հաստատուն կարի և թէ չափաւոր գնոյ մասին կը գոհացնէ.

284 9—10

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԹԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Հռոմ, 13 փետրուար

Կրէտէի գործոց վրայ Կանաչ Ցետրակը կը պարունակէ 87 պաշտօնագիր՝ 1888 ապրիլ 6էն մինչեւ 1889 յունուար 18. Կրետական խնդրոյ մասին կատարեալ համաձայնութիւն կար Իտալիոյ, Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ. Տէրութիւնք խորհուրդ տուեր են Աթէնքի կառավարութեան՝ չափաւորութիւն և խոհեմութիւն, և օսմանեան կառավարութեան՝ ամեն միջոց ի գործ դնել դադրեցնելու համար չփոթութիւնները.

Պուքրէշ, 13 փետր.

Նախորդ Նախարարապետ Պ. Ժան Պրադիանոյի դատելիին դատաստանի ենթարկման վրայ վիճաբանութիւնն աւարտեցաւ Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ. Զօրավար Մանուի մէկ յայտարարութենէն յետոյ թէ կառավարութիւնն անկողմնակալ է խնդրոյն մէջ և կը թողնէ Երեսփոխանաց ժողովն որ լաւ կշռէ իր որոշումները, որպէս զի ի՛մէջտեղն թէ վրիժառութեան ըզգացմանց և քաղաքական կրքերու կը հնազանդի, Երեսփոխանաց ժողովն որոշեց առանձին առանձին քուէարկել իւրաքանչիւր նախարարի դատին վրայ. Առաջին քուէարկութեամբ, Պ. Ժան Պրադիանոյի դատաստանի ենթարկուիլը մերժուեցաւ 67ի դէմ 86 ձայնով. 4 երեսփոխանք ձեռնպահ մնացին. Միւս նախարարաց համար քուէարկութիւնն այսօր պիտի կատարուի.

Բարիզ, 13 փետր.

Գերմանական դեսպան կոմս Միւնսդէր արտաքին գործոց Նախարար Պ. Սիֆիլէրի յանձնեց հրաւիրագիրն գործաւորաց վիճակին բարւոքման համար գումարելի համաժողովոյն.

Բարիզ, 13 փետր.

Սէնի դատարանը լուծեց Կորնթոսի Ջրանցքին շինութեան ընկերութիւնն և հաշուեյարդարն անուանեց.

Պերլին, 13 փետր.

Բրուսիոյ Պետական Խորհուրդը վաղը պիտի գումարի կայսերական պալատան մէջ ընդ նախագահութեամբ Կայսեր.

Լոնտոն, 13 փետր.

Երեսփոխանաց Ժողով.—Թագուհւոյն Գահաճառին ի պատասխանի տրուելիք ուղերձին վիճաբանութեանը մէջ, Երեսփոխանութեան վարիչ Պ. Սմիթ ցաւ յայտնեց Սիպերիոյ մէջ իբր թէ տեղի ունեցած դէպքերուն համար. այլ, յարեց, Անգլիա չ'կրնար խառնուիլ օտար տէրութեան մը ներքին գործերուն.

Պելկրատ, 13 փետր.

Երեսփոխանաց Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ.

Պուքրէշ, 13 փետր.

Երեսփոխանաց Ժողովը մերժեց դատաստանի ենթարկել բոլոր նախորդ նախարարներն, որոց անուններն յիշուած են բնիկ Ցանձնախմբին տեղեկագրոյն մէջ.

Բարիզ, 13 փետր.

Օրլէանի դքսին դատն այսօր տեղի ունեցաւ. Ընդհանուր դատախազին ամբաստանագիրը կը հաստատէ թէ յանցաւորը բռնուած է յանցանքն ի գործ դրած պահուն և բացարձակապէս օրինազանց գտնուած է. Պաշտպան փաստաբան Պ. Ռուս պատասխանեց թէ Օրլէանի դուքսը կամաւոր եւ անձնական գործ մը բրած է, որ պիտի պատուէ իր բոլոր կեանքը. Զինուորական օրէնքը, կ'ըսէ պաշտպան փաստաբանը, որ զինուորական ծառայութիւնը պարտք կը դնէ ամենուն վրայ, չնչած է աքսորանաց օրէնքին ազդեցութիւնը (Մ-ՓՈՐ-ԹԻՆ).

Հակիրճ խորհրդակցութենէ մը յետոյ, վճիռը տրուեցաւ. Ցաւարտնրատին, արքայականաց խումբ մը գնաց պսակ մը դրաւ Հէնրի Դ ի արձանին վրայ՝ «Կեցցէ՛ Օրլէանի դուքսն ազատակելով». Ասոր վրայ հակացոյց մը տեղի ունեցաւ, «Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն» աղաղակներով. Ոստիկանութիւնը միջամտեց. 25 հոգի ձերբակալուեցան, որոց մէջ քանի մը ազնուականք. Ձերբակալեալք երեկոյին արձակուեցան.

Օրլէանի դուքսն յայտարարեց իր փաստաբաններուն թէ վերաքննութեան չպիտի դիմէ.

Բարիզ, 13 փետրուար

Օտի երեսփոխան Պ. Թիւրէլ մատագրութիւն յայտնած ըլլալով հարցապնդումի ուղղելու ի մասին Ֆրանսայի և Թուրքիոյ առեւտրական յարաբերութենից, կառավարութիւնն հոգ տարաւ գիտնալու թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ ապագայ գրութիւնն եթէ չվերանորոգուի ֆրանսեթուրք առեւտրական դաշնագիրն, որուն պայմանաժամը լրանալու մօտ է. բանակցութիւնք այս նպատակաւ յառաջ կը տարուին ընդմէջ Ֆրանսայի և Թուրքիոյ.

— —

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԴՐ. ԴՈՐԹԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 12 փետր.

Օրլէանի դքսին գատավճիռը արրուելէն յետոյ, ամբոխին հաւաքուեցաւ Գոնսորժբրիի բանտին պատուհաններուն տակ և համակրական ցոյց մը բրաւ. Իշխանն իր պատուհանին վարագոյրները մէկդի առաւ տեսնելու համար թէ ի՞նչ կնշաններ կը դառնար. Յետ ցաւարար գոչեցին «Կեցցէ՛ Օրլէանի դուքսը, Կեցցէ՛ Նոր դինուորը.»

Ծանր միջադէպ չպատահեցաւ.

Բարիզ, 13 փետր.

Օրլէանի դքսին դատապարտութիւնը բնաւ սրտայուզութիւն չպատճառեց աստ. ընդհանրապէս կը հաւնուի կառավարութեան կորովի ընթացքն այս գործին մէջ. Հանրապետութեան նախագահն որոշեր է եղեր ի գործ չդնել իր ներման իրաւունքը մինչեւ յառաջիկայ յուլիս 14. Հետեւաբար անհիմ կամ գէթ կանխահաս են այն զրոյցները թէ իշխանը ներման պիտի արժանանայ անյապաղ.

Պերլին, 14 փետր.

Դեսպանական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսեր կողմէ առաջարկեալ միջազգային համաժողովը՝ մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւն մը ընելու համար գործաւորաց աշխատութեան օրէնդրութեան վրայ, չպիտի գումարի.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 2 փետրուար

ԸՆԹԱՑԵՍ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒՄ

3	Ամս. Լանդաւի վրայ	(Պանքայի)	110 3/8
3	» »	(վճարելի)	110
3	Բարիզի »	(պանքայի)	22 82 1/2
3	» »	(վճարելի)	22 90

Օսմանեան Քաղաքական

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէյնց. Ն. Պէրթ		19 25 1/2
Գործոյն գոցուելէն վերջ	»	19 25
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելուն	»	19 26 1/2
Կէս օրին	»	19 26 1/2

ԻՍԹԻԳԴԱՅԻ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		
Այս առաւօտ		44 37
Կէս օր		44 38
		44 39

ԸՆԹԱՑԵՍ ԱՏԵՂԻՆԵՐՈՒ

Փոխանակութիւն	Ա. Պէրթ	41 20
»	Բ. »	24 30
»	Գ. »	19 26 1/2

ԲԱՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Ազգ. Լիր.	4 26
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	8 26
Պանք տը Գոնս	» »	7 15
Սաս. Շանտ է վիլէօր	» »	4 [illegible]
Թրամուէյ	» »	475
Բուտելի երկաթուղի	Ֆր.	78 7/8
Օպլիկոֆոն տը Բրիտրիթէ	»	— —
Բասենթուզի Լաֆրիսմ		121

ԸՆԹԱՑԵՍ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՏՐ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 28
Ազգային ոսկի	»	110 16
Իմպերիալ	»	90
Քրէտիզ	»	51 10
Բուլղարի թղթադրամ	»	8 35
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	168 24
Վէնցոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէնթալիք	»	100 20
Թաքֆէյէ	»	9 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 13 փետրուար ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Իսպիթ 3 %	87 90
» » 4 1/2 %	106 10
Օսմանեան քաղաքական Սէրի Դ.	18 12 1/2
» Երկաթուղի	74 25
» Ռէգիի բամենթուզիք	— —
Պանք Օթոման	5 13 12 1/2
Գրէտի Լիոնէ	722
Իտալական Իսպիթ 5 %	94 10
Հելլէնական 5 %	455 25
Բրիտրիթէ Թիւրք	487 50
Եգիպտական միացեալ	475 62 1/2
Պանք տը Բարի	790
Օսմ. մնաց. արժէթուղթ	408 12 1/2
Ռուէիզի ջրանցք	2295
Սպանական պտուքրին	2 13/16
Զէր Լանդարի վրայ	5 30 1/2

Լոնտոն, 13 փետր. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քաղաքական	97 11/16
Սամ. » Սէրի Դ.	1 7/8
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	41 1/2
» » » Բ.	24 3/4
» » » Գ.	17 7/8
Փոխառութիւն 1877	101 3/4
Պանք Օթոման	11 1/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիչէ)	93 13/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 3/4
Տարբ Սանիէ	83 13/16
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլը)	103
Հելլէնական 5 %	89 1/2
Մանօթալ »	74 3/8
Ռուսական 1889	93 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 30

ԲԱՐԻԶ ԹԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 13 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Իսպիթ 3 %	87 91
Օսմանեան քաղաքական Դ.	չկայ
Օսմանեան երկաթուղի	չկայ
Եգիպտական միացեալ	475 62 1/2

ՎԻԷՆՆԱ, 13 փետր. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	36 10
» Ռէգիի բամենթուզիք	114 50 (*)
Փոխանակութիւն Լանտոնի վրայ	119 90

ՊԵՐԼԻՆ, 13 փետր. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լանտոնի վրայ	20 45
Բուլղ. թղթադրամ	220 50
Օսմանեան երկաթուղի	80 70
Օսմանեան քաղաքական Սէրի Դ.	17 70

Արիկեան էֆ. պատասխան մը գրկած է մեզ՝ Գուրգէն էֆէնտիի վերջին հատուածին դէմ. Խմագրութիւնս խնդիրը փակուած կը նկատէ, և Տնտեսական Խորհրդոյ կը թողու ազգատոյ ի նպաստ երկոքին Տեարց առաջարկած մէջտեղներուն մէջեն. ընտրութիւն մը ընելու. Կը բաւէ միայն ըսել թէ Գուրգէն էֆէնտի «5000» և «500» թիւերու վրայ խաղալու մեծ իրաւունք ունեցած չէ, որովհետեւ կը հաստատենք թէ Արիկեան էֆէնտիի երկրորդ նամակին մէջ տպագրական սխալով մը միայն 5000ը 500 տպուած է.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԱՄՍՈՆ, 24 յունուար

Հոգ և ընտրեալ բազմութիւն ամէն ազգէ, կը շրջապատէր տնոյս 20 շաբաթ օրը դագաղ մը ուր կը հանգչէր եօթանասնամեայ կին մը բարեպաշտ, ազգասէր և կրթասէր միանգամայն. Տիկին Սրբուհի, կուսակից բազմերախտ և անուանի Մուրատ Պատուելիի, անցած էր այս վերացեալ հովտէն. Հանգուցեալ տիկինն անդստին ի մատաղ տիոց—հագիւ ութ տասնամեայ—ցոյց տուած է մասնաւոր սէր մը դէպի դաստիարակութիւն հայ-իգական սեռին. այսմ պերճախօս և գրական ապացոյց մ'է այն մատեան վարժարանը զոր բացած է յիշնիմիտ, իբր յիսուն տարի առաջ, այսինքն այնպիսի ժամանակ մը յորում մայրաքաղաքին մէջ անգամ գոյութիւն չունէին աղջկանց վարժարանք. Բաց ասելի կը թողու հինգ զաւակ որք իրենց հիմնական կրթութեամբ նշանաւոր կը հանդիսանան յազգիս և որոց անդրանիկն, Աբրահամ էֆ. Մուրատեան, և եղբարդ էֆ. քաջածանօթ են. Սակայն ողբացեալն ունէր ոչ նուազ գթառատ սիրտ մը և էր գոգցես ճշմարիտ և գորովալից մայր մը աղքատաց և որբոց. Նա ինքը, կին առա

ԼՈՒՍ-ԱՂԲԱՐԸ

Ալեւոր և դողդոջ ծերունին, Ստեփան աղա Բարսեղեան, զոր անցեալ ուրբաթ իջուցին ի հող, մին էր այն անձանց որք Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարքին ուղեկցելու բաղդաւորութիւնն ունեցան Կ. Պոլսէն յերուսաղէմ։ Բայց իւր ուխտագնացութիւն ուշագրաւ էր այնու զի, աւելի քան ութսուն ամաց բեռան տակ կորաբամակ այդ ծերունին, իր սգոյն ու վշտաց դառնութենէն թէպէտ ընկճեալ, բայց հաւատքովը զօրացած, աներկիւղ կ'երթար անցնիլ ծովերէն ու ցամաքներէն, Սիոնի բարձանց վրայ փնտռելու համար գերագոյն մխիթարութիւն և սփոփանք։

Իբր հայր մը կը յարգէինք զինքն ամենքս չոգենաւուն մէջ, ու վանքին մէջ։ Վայրկեան մը չուզեց բաժնուիլ իր ուղեկիցներէն, և հակառակ իր խոր ծերութեան՝ մասնակցեցաւ ամէն պտոյտներու։ Ելաւ Զիթենեաց լեռան վրայ այր ժայռաւոր և առապար ուղին երիտասարդներուն իսկ մնածել կուտար, իջաւ Գեթսեմանիի հովտին խորը, գիշերեց Ս. Յարութեան տաճարին մարմարեայ պաղ սալայատակին վրայ և տոկաց Բեթղեհեմի կիրճ արեւուն ու տաժանելի ճանապարհներուն։ Օր մը միայն խեղճ ծերունւոյն ոյժերը սպառեցան։ Բեթղեհեմէն ճանապարհ ելած էինք Յովհաննու Մնդեան գիւղն ու Փիլիպոսի աղբիւրը երթալու համար։ Կիրճերու և հովիտներու մէջէ կ'անցնէինք։ Մեր փոքրիկ կարաւանն արագ կընթանար։ յանկարծ նշմարեցինք Ստեփան աղան որ կը դեգերէր իր էշուն վրայ։ Ցլնու պտոյտ մը ունեցած էր, բայց ձայն չէր հաներ։ լաւագոյն կը սեպէր այդ նուիրական վայրերուն մէջ մեռնիլ քան զրկուիլ ուխտագնացութենէ մը։ մեզ ընկերացող Ս. Հարք վտանգը նշմարելով՝ մեծ դժուարութեամբ համոզեցին զինքը ետ դառնալու։ վանքին պահապանն իր ձիուն վրայ նստեցուց զնա, բազկացը մէջ առաւ և վանք դարձուց։ Երեկոյին, երբ վերադարձանք իր քով, անհուն տրտմութեամբ մը համակուած էր։ կենացը մեծագոյն զրկանքներէն մին կը համարէր զայդ, և մինչեւ վերջը նոյն տպաւորութեան տակ մնաց։

Բոլոր միաբանք սքանչանօք կը դիտէին թէ բարեպաշտութիւնն ի՞նչ անսովոր արութիւն մը պարգեւած էր այդ ծերունւոյն, և Պատրիարքը կը գուրգուրար նորա վրայ։—«Ստեփան աղան աղէ՛կ նայեցէք» կ'ըսէր իր պատկառելի ձայնովն, ամեն անգամ որ կը տեսնէր ալեմնրուս ուխտաւորն՝ երիտասարդական աւիւնով մը կազմ և պատրաստ՝ մի քանի ժամուան ճանապարհ հետիոտն երթալու։ յերկրպագութիւն սրբազան վայրաց։ և ամեն անգամ որ կը տեսնէի զինքը՝ ծերբագիր և բազկատարած՝ եկեղեցւոյ մը պաղ մարմարին վրայ, մինչ արտասուաց կաթիլներ կը հոսէին իր ոսկրուտ ու դալուկ այտերն ի վար, կը կարծէի դէմս ունենալ նախնի քրիստոնէութեան ստուեր մը, ջերմեռանդ հաւատոյ մարմնացում մը, ճշմարիտ նահապետ մը։

Վերադարձին ի Կ. Պոլիս, տեսութեան գնացի Լուս-Աղբօր (*)։ առանձնացած էր իր Սարբեարի ամրանոցին մէջ, վերստին իր սգալի յիշատակներովը շրջապատեալ։ բայց սփոփուած, երջանիկ կ'երեւէր։ — «Երուսաղէմը տեսայ, այլ ես կընամ մեռնիլ» կ'ըսէր։ Եւ իրաւ ալ, շատ չ'անցած մեռաւ։

Այս մի քանի տողերն իր յիշատակին նուիրելու առթիւ, հետաքրքիր եղայ նաեւ իր կենաց վրայ ծանօթութիւններ քաղելու, վանդի ազնուատոհմ անձ մին էր, փայլուն օրեր տեսած ու ժամանակաւ փայլուն անուն մը վայելած։ Եւ ահա ինչ որ կրցայ իմանալ։

1803 ին ծնած էր Հանդուցեալն։ Իր երիտասարդութեան օրերուն մէջ, եռանդուն և արդիւնաւոր մասնակցութիւն մը ունեցած է հանրային գործոց մէջ։ ի մանկութենէ մեծաւ մասամբ բնակած ըլլալով Սկիւտար, Սահմանագրութեան հաստատութենէն առաջ երկար տարիներ հոգաբարձուի պաշտօն վարած է Թաղին Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն ու դպրոցին, և բարեկարգ տնօրինութեամբ մեծապէս նպաստած է անոնց զարգացման։ 1844 ին երբ կը ձեռնարկուէր եկեղեցւոյն մեծածախս նորոգութեան, որուն համար երկու կալուածներ ծախելու մտադրութիւն կար, Ստեփան աղա իր անձնական քսակէն վճարելով այդ խանութներուն փոխարժէքը, իր անուամբ վերստին նուիրած է զայնս եկեղեցւոյն, տեղի ունենալիք մեծ վնասու մը առաջքն առնելու խոհեմ կանխատեսութեամբ։

(*) Ուխտաւորք զոյգ զոյգ և ծնրադիր կը մտնեն Քրիստոսի Գերեզմանը ծածկող մատրան մէջ, և այդ երկու անձինք կ'ըլլան Լուս-Աղբար։ Դիպուածն այնպէս բերաւ որ Ստեփան աղայի հետ միասին կատարեցինք առաջին անգամ այդ ուխտն, և յետ այնորիկ եղանք Լուս Աղբար, թէպէտ երիտասարդ ուխտակցի մը աւելի վայել էր կոչել զինքը Լուսահայր։

Ուսման և դիտութեան մասին իր ունեցած տեսչէն մինեալ, յԵւրոպա ղրկած է, դաստիարակուելու համար, ո՛չ միայն իր զաւակներն, այլ և մատաւոր ազգականներէն պատանիներ, և այս՝ այն թուականին երբ տակաւին Եւրոպիոյ ճանբան գրեթէ անծանօթ կը համարուէր Պոլսեցւոց, այսպիսի կրթասիրական նպատակի մը իրագործման համար։

Հանդուցեալը ծանօթ էր նաև Թիճարէթի Ա. Դատարանին մէջ վարած անդամակցութեան պաշտօնովը, զոր արդիւնաւոր աշխատութեամբ ու անձնձիր գործունէութեամբ կատարելէ յետոյ, կամովին հրաժարած է, իր ամենուր թողլով Սուբհնեան Վահան Յովհաննէս էֆէնտիին, որ մեռաւ ոչ շատ առաջ։ Ցիշատակութեան արժանի է նաեւ յաչս Եգիպտոսի փոխարքային՝ մեծանուն Մէհմէտ Ալի փաշայի և Նորա յաջորդաց Իպրահիմ, Ապպաս, Սաիտ և Իսմայիլ փաշաներու ստացած մեծ համարումն ու վարկը, և վայելած յարգն ու պատիւը, հաւատարիմ գործունէութեամբ զոր ցոյց տուած է հանդուցեալն՝ ազամանդի, գոհարեղինաց, երկաթի և այլ զանազան նիւթոց վաճառականութեան մէջ։

Բազմավաստակ ծերունւոյն՝ իր կենաց փառաւոր օրերուն մէջ պէս պէս բարիքներ ու ձեռնտուութիւններ ըրած է ոսկերիչ արհեստաւորաց, երբ իրեն դիմած են օգնութիւն խնդրելով և կամ ինք տեսած է զանոնք անկարողութեան մէջ, և այսու պատկառելի դիրք մը ունեցած է ի հնուէն այդ արհեստաւորաց դասուն մէջ։

Ցիշատակութեան արժանի է նաև Ստեփան աղայի կենաց մէկ պարագայն որ հանրային հանգամանք մը կը կրէ։ Հին ատենուան սարաֆներու և արհեստաւորաց մէջ տեղի գտած նշանաւոր պայքարին ժամանակ՝ հանգուցեալը մեծ ժողովրդականութիւն ցոյց տուած է իր անաչառ ճշմարտասիրութեամբ, երբ համբաւաւոր Բիֆթի փաշայի կողմէ յատկապէս հրաւիրուելով, իրեն իրաւունք հարցուած ատեն՝ արհեստաւորաց դատը պաշտպանած է իրաւարարութեամբ և արդարութեամբ։

Ահա գլխաւոր գծերը կեանքի մը որ վերջացաւ երկիւղածութեան ու բարեպաշտութեան մէջ։ Նորերուն համար քաջալերական է միշտ տեսնել թէ հիները չեն մոռցուիր, թէպէտ վաղուց անցած ըլլայ արդէն անոնց գործունէութեան շրջանը երբ կը մեռնին։ բայց ո՛չ միայն այս մտածումը գրգիռ եղաւ ինձ քաղել և օրագրի մը էջերուն յանձնել իր հակիրճ կենսագրութիւնն, այլ մանաւանդ այն պատկառոտ սէրը զոր զգացած էի իր անձին նկատմամբ, մեր ուղեւորութեան մէջոցին։ Ճանապարհորդութեան ընկերները չեն մոռցուիր, նոյն իսկ դերեզմանէն ալ անդին։ Եւ յետոյ, Լուս-Աղբօր մը յիշատակը նուիրական է միշտ։

Տ. Ա.

1 փետր. 1890, Բերա

ՎԱՌԱՐԱՆԻՍ ՔՈՎ

Նիկոմիդիայի կանանց տարեկան հանդէսը։ — Երկու կնոջ ատենախօսութիւնը։—Ժամանոյ աղբար լաճը։—Պատրիարքացի սպասուհիները։—Եղիշէի տիկնանց յիշատակը։

Դարձեալ ի Նիկոմիդիա։ Կաղանդի առաջին օրը Տիկնանց ընկերութիւն մը տարեկան հանդէս ունէր։ Երկու հարիւրէն աւելի կին և աղջիկ ի մի վայր հաւաքուած էին։ Երեք սեղաններ մէջ տեղը դրուած են, ճերմակ ծածկոյթներ փռուած են։ Միջահասակ կին մը, իբրեւ հրամանատար կեցած մէկ սեղանին գլուխը, աչքերը կը պտտցնէ Պայսըլ-հաուզի Աստուածածնին վրայ։ Խոր լռութենէ մը ետքը կ'ակնարկէ, և ահա կին և աղջիկ, գպիրներու խմբի մը պէս, կըսկսին երգել մեր Շարականէն։ Եղանակին մէջ հնութիւնը պահուած է, լռութիւններու անսուրբ հոսը չեն առնուր, գիտես թէ հին դպիրներ են, որք հաւատարիմ իրենց ուսած եղանակին կ'երգեն ճշդութեամբ, առանց աւելորդ ելեւէջ մը եւ անդէպ շնչառութիւն մը խառնելու շարականին մէջ։ կ'երգե՛ն։ Եւ մենք մը տիկ կ'ընենք ախորժելով։ Վառարանին քով, պառաւ մը, փաթթուած պլորուած իր մուշտակին մէջ, ինքզինքը կը մռնայ։ հաւատքի կին, որ երանութեան մէջ է, կը նայի Աստուծոյ, կը նայի մեր ամենուս և գոհութիւնն ունի իր խորշամեալ ճակտին ու քաշուած երեսներուն վրայ։

Շարականը կը դադրի։ Տնօրէն խորհրդոյ Աստենապետուհին, Տիկին Վերգինէ հաստուած մը կը կարդայ սուրբ Գիրքէն, անոր մեկնութիւնը կ'ընէ Հայրիկի Եբրէյ-մրէ-էֆենտիներուն մէջ, և ապա օրուան պատշաճ բան մըն ալ կը խօսի յանձնէ։ Իրբև հետաքրքրական ինչ, քանի մը տողեր ի մէջ կը բերեմ։

«Ագնի՛ս քոյրերս ու մայրերս,

«Գիտէք որ Ս. Մնդեան օրերը մօտեցած են։ մենք ամենքս ալ մեր տուները լուացինք, տաքատակները չփեցինք, դուռներուն լաչէներն ալ մաքրեցինք Մաքրա՞ծ ենք արդեօք մեր հոգիները, պիտի կարենա՞նք, առանց սև ունենալու մեր սրտին մէջ, Յիսուս մանուկը տեսնել իր մօրը գիրկը։ Պարտականութեան օրեր են, աղքատներ ունինք մեր դուռներու վրայ և մեր տանց բոլորտիքը, ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած ենք զանոնք մխիթարելու։ Կը հոգացուցինք մեր մանուկները, կը սանտրենք, կը հիւսենք անոնց մազերը, ներելի՞ է անպատսպար թողուլ որբեր, չքաւոր տղաներ, որք մանուկ Յիսուսի դէմ եկեղեցի լալիան աչքերով, մտած, գոռալ մէջ։ Մենք մայրեր ենք, այս ցաւերն աւելի խոր կրնան ազդել մեզ։» Այսպէս կը խօսէր այդ հմուտիկ կինը, եւ ես զարմացմամբ կը նայէի իր գեղջուկ կերպարանքին, սեւ շղարշով ծածկած գլխին ուսկից դուրս կելնէր այդ սրտագին եւ սիրուն բանախօսութիւնը։ Գուցէ հոս շատ վարդապետներ, իրենց քարոզչութեան ամբողջ շրջանին մէջ, չեն խօսած իրենց ժողովրդեան այդչափ հասկնալի բաներ։

Հանդիսին հրաւիրուած էր բողոքական ազգայնոց վարժուհին։ Նա ալ խօսեցաւ։ կ'ըսէ։ «Ազնիւ քոյրերս։ ես թէեւ Նիկոմիդացի, երկա՞ր ապրած եմ Ատարազարի մէջ։ Երբ առաւօտուն կը զարթնուս հոն, հայ աղջկան երգն է որ հոգիին հետ առաջին անգամ կուգայ ականջներուդ կը հասնի։—աղօթքի ձայն մըն է, Առաւօտ լուսոյ, Աշխարհ ամենայն, Այսօր անձամբ, մեր հարց երգերն։ Իսկ հոս, կը ցաւիմ ըսել որ տակաւին, ըստ հին սովորութեան, ոմանց բերանին մէջ օտարոտի երգեր, Խուլեր կը պահուին։ Այս բան մեզի ամօթ է և բնաւ պատիւ չբերեր Նիկոմիդացի հայ կիներու։» Այս նիւթիս վրայ խօսեցաւ, կանոնաւոր, յստակ և դիւրիմանալի։ Այսպէս նոյն օրը կիներ էին, որ, իրենց ընկերութեան տարեկան հանդիսին մէջ, ուժգին կը զարնէին կանացի թերութիւններն, և անշուշտ այս եղանակաւ շատ լաւ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլան իրենց սեռին։

Այս հանդիսին մէջ ուրիշ նշանակելի բաներ ասոնք էին։—Հայ կիներ Պայսըլ-Հաուզի Աստուածածնէին հետ մեր Շարականը հաստեցուցած էին, բողոքական վարժուհին եկեղեցական երգոց սրբութիւնը գովելու խղճահար չգտնուեցաւ և ցոյց տուաւ որ պատուելի երեցէ մը աւելի ազատամիտ էր։

Այս ընկերութիւնը (Հայկուհեան) 6-7 տարուան գոյութիւն ունի։ հաստատուած Սրբազան Առաջնորդ Հօր օրհնութեանցն ու աղօթիցը վրայ, իր նպատակն է Նիկոմիդիոյ կանանց բարոյական կենաց զարգացումն։ Կիրակնօրեայ լսարան ունի, կը քարոզուի հոն Ս. Գիրք և այլ արտաքին բարոյական գրեան, զորս կ'արտօնէ տեղւոյն գաւառական վարչութիւնը։ Բարոյիչ և երգիչ կիներ են, մեր Շարականն ամբողջապէս գիտեն եղանակել։ Այդ երգարանը նոյն գաւառի մէջ կանանց համար եղանակի հանք է։ խոհանոցին մէջ չարաքանի ձայն կը լսես, ոստայնին գլուխն անոր եղանակը կը թռչի, և մայրն իր մանկիկն անով կ'օրօրէ։

Այս Ընկերութիւնը հետզհետէ իր գործոց շրջանը կ'ընդլայնէ։ այսօր ունի հմտաս դրամագլուխ մը։ աղջկանց կրթութեան վրայ ուշադրութիւն դարձնելով պայման դրած է վարժարանի Պատ. Հոգաբարձութեան հետ, և ամիս ամսոյ տարեական վճարում մը պիտի ընէ տեղական ձեռագործը, կար, ձեւ ևայլն զարգացնելու։ Ընկերութեան գործոն անդամուհիներէն մին է Տիկին Սրբուհի Աւետիսեան, քոյր Պէյազեան եղբարց, անվհատ աշխատող իր մէկ կրակոտ զաւկին հետ։ Ապրի՛ն ամեն անոնք որ կ'աշխատին ըստ կարի և Ազգին կ'օգնեն։ Զմռնամ յիշատակել որ մինչ անիծեալ կրակը Արսլանպէկ ի մոխիր կը դարձնէ, Հայկուհեան ընկերութիւնը հետեւեալ օրն, առատ ձէթ, հաց, ձիթապտուղ, միս, զգեստ ևայլն կը զրկէ ի մխիթարութիւն այդ դժբախտներուն, և մեր Պատրիարքարանը տակաւին անվճար կը թողու նոյն ժամանակ հանգանակեալ 250-270 ոսկւոյ գումար մը։ Հայկուհեան ընկերութեան գոյութիւնը բարեգուշակ նշան է Նիկոմիդիոյ կանանց մասին, ապացոյց է թէ ընդունակ են զարգացման, ընկերականութեան ոգին կայ իրենց մէջ, յառաջդիմելու տենչն ունին։

Հայ կիները գթութեամբ ալ գերազանց են։ Ցունվարէ քանի մը օր առաջ, յոյն կին մը չկարենալով պահել իր նորածին զաւակը, կը դիմէ իրենց պաշտօնական տեղերը, գթութիւն, կարեկցութիւն կը հայցէ իր վիճակին, և սակայն անգութ։ Ցուսահատութեան ծայրագոյն մէկ վայրկենին—ո՞րչափ ներելի է արդեօք մարմը—իր մատաղ մանկիկը կը դնէ քուշան բացօթեայ տեղ մը փուշերու մէջ։ Գիշերուան ժամն երկուքին մօտ հայ երիտասարդ մը, անցած առեղը, ճիչ մը կը լսէ փուշերուն մէջ։ ի սկզբան լակոտի մը զվզուկ կը կարծէ, և սակայն ականջները սրելով հետաքրքրութեամբ յառաջ կը մօտենայ դէպի ձայնն, և ահա լապտերին լուսովը կը տեսնէ մանկիկ մը հոն փաթթուած ցնցոտիներով։ Ժամ կը տանին։ մեր ժամկոչ աղբարը մինչեւ առաւօտ անոր մայր կ'ըլլայ։ օրօր կ'ըսէ, ծամուք կը կերցնէ։ Դրացիները կը տեսնեն որ այդ մարդը նոյն գիշեր արտաքոյ կարգի բան մը ունեցած է։ Առաւօտ կ'ըլլայ, հետզհետէ ջրուորը կուգայ—աղբիւրը եկեղեցւոյ շրջապատին մէջ է։—կ'ըսէ մէկը։ Ի՞նչ է այդ, ժամկոչ աղբար։ խէր ըլլայ։ — Այս գիշեր Ս. Աստուածածին ինձի լաճ մը տուաւ։ մէկը միւսը կը հանին, ալ կաթ տուող տղաքի մեր ժամկոչի լաճին։ Մէկ քանիներ տղան որդեգրելու կ'ելնեն։ բայց որովհետեւ ճանչցողներ ալ եղած են և նոյն իսկ եղելութեան գիտակ, լուր կուտան Ցունաց առաջնորդարանը հաստատուն պայմաններով տղան հայացնել եթէ իրենք յանձն չեն առնուր անուցանել։ Ինչ որ է, յունական անձնասիրութիւնը հոս ալ կ'արթննայ և մանկիկը կը դառնայ, եթէ ոչ իր ծնողաց, իր ազգին ծոցը շնորհիւ մեր կիներու գթութեան, որ հանրակալ է։ Իրաւ մեր մարք գեղեցկանց են։ ունինք այնպիսիներ, որք, ըստ ռամիկ բացատրութեան, իրենց հագուստներն ոսկեղէն ըրած են։ Ունինք այս, և մինչեւ հիմա ալ ունեցանք։ կը մնայ որ այսուհետեւ ալ այդպիսեաց յիշատակը մշտնջենաւորի իրենց յաջորդներու վրայ, և ազգն այս բանին փոխարէն ունենայ, փոխարէն ամենքս ալ։ Եկեղեցի, Դպրոց և Մայր ցորչափ ասոնք հաչտ են իրարու, մեր կ'ապրինք ալիքին և փոթորկին առեւ։

Ն. կոմիդիոյ գաւառի կանանց տխուր կոգմը ի Պոլիս պանդխտութիւնն է։ Բազմաթիւ ազատած է թէև, այնպէս որ այսօր հազիւ չորս Նիկոմիդացի սպասուհի կարելի է գտնել այս ոստանի մէջ, բայց Պարտիզակ տարուէ տարի կը ղրկէ առատ առատ։ ութ հարիւրէն աւելի սպասուհի կայ հոս, ամենքն ալ թարմ եւ նորատի։ Ս. Մարգիսին կը կարգուին, եւ տակաւին մէկ տարի չրջելորած՝ Պոլսոյ տուները կը զարնեն՝ իրենց մանկիկները դրան ետին թողած։

Պոլիս կ'սպանէ ասոնք։ Կինն արժանապատուութիւն պէտք է ունենայ։ պէտք է գիտնայ որ մեծատան բազմախորտիկ սեղանն իր տանը փշրանքներուն սրբութիւնը չ'ունի։ երեկոյին սեղանին վրայ, ուր կը նստի իր ամուսինը, եւ զաւակը կը ժպտի, բառեր կը թոթովէ, թագուհի է հոն։ Իր տիրուհւոյն մաշած թանկագին շրջազգեստն, զոր կը նետեն իր վրայ, չատ աւելի վարէ այն կտաւէն, որուն բամբակն իր արտէն կը բերէ, զայն թել կը լինէ, կը գործէ, կը նեղկէ և կը հագնի՝ քրտինքովը սրբացուցած։ կտաւին մէջ իր ինքնութիւնը կայ, իսկ տիրուհւոյն տուած թերմաշ շրջազգեստին մէջ իր ստրկութիւնը, նուաստութիւնը մինչեւ աղերուն մէջ։

Պոլիս կ'սպանէ ասոնք։— Երբ սպասուհին մանկիկն իր դրան ետեւ նետել վարժուեցաւ, ալ մայրութիւն մի՛ փնտռեր։ Կակուղ գորգերն զոր կը կոխէ, ըսպիտակ մարմարիոնը՝ որուն կը նայի պոլսական դէմքեր որք իր շուրջը կը կատակեն, կը ծնուցանեն ի նմա դիտակութիւն մը գիւղական կեանքի դէմ և կը բանան իր մէջ անդունդ մը, զոր ոչինչ կարող է լեցնել իր գիւղին մէջ։ արհամարհանք կը նայի իր ամուսնոյն, որ, թէեւ անտաք, երբեմն իր սրտին սիրելին էր, և որուն հաւատարմութիւն ուխտեց ազատ կամք՝ խաչի եւ աւետարանի տակ։ աչքին չերեւիր իր տնակն որ երբեմն ապարանք էր իրեն։ Հոս դիւրագայթ ալ են։ եւ եթէ կին մը ինկաւ, ալ վեր չելներ։ անդունդին եւ իր մէջ քայլ մը միայն պէտք է։ Բարեկամներէս մին երբեմն ստնտու մը բերած էր իր զաւկին։ Այդ կնոջ երկու տարուան կեանքը մեզի ծանօթ եղաւ։ Իր ամուսինն երբեմն երբեմն կուգար։ ստնտուն ի բակգան սիրով կ'ողջունէր անոր այցելութիւնը։ բայց հետզհետէ սկսաւ այդ կնոջ վրայ երեւիլ արհամարհանք մը առ իւր լծակիցն։ իր նուրբ զգեստին և էրկան գեղջուկ լաթերուն մէջ անհաշտելի բան մը կը գտնէր։ կարելի էր գուշակել որ ստնտուն չա՛տ երջանիկ պիտի համարէր ինքզինքը եթէ կարենար ի սպառ չտեսնել իր ամուսինն ալ, իր տունն ալ և իր ծոցածին զաւակն ալ։ Երկու տարիէ ետքը գիւղ տարուեցաւ, ամուսինը կ'ըսէր որ պէտք չունիմ կնոջս պանդխտութեան, գնաց։ երկու ամիսէն ետքը տեսայ որ այդ կինը Սկիւտարու չոգենաւը կը մտանէր։ Հարցուցի, ո՞ւր կ'երթաս։ — «Այս ինչ աղային տունը»—և գոհութիւնն ունէր իր դէմքի վրայ։

Այդ կինն ալ կորսուած էր։ Սպասուհիներու մէջ իրօք աղքատներ ալ կան, մանաւանդ այրի կիներ, որ պանդխտութեան կ'ելնեն, այդ կորստական ճանապարհը, պահելու իրենց անչափահաս զաւակներ, տուրք տալու որպէս զի իր ամուսնոյն տունը, թողած արտը, պարէզն ի վաճառ չհանուին։ բայց ո՞ւր գտնենք մեր Բեմպէ հանքը, Տիկին Արուսեակ, Տիկին Գոհարիկ, որ անոնց վրայ գութ տածեն, պահեն գիրենք իրեն գեղջուկ անմեղութեանը մէջ, և մայրութեան կենդանի պատկեր զանձինն ընծայեն իրենց սպասուհիներու։ Պէտք է ասոնց նայիլ քրոջ պէս, մօր պէս։

Ուստի մեր Պոլսեցի մեծուհի Տիկնայք աւելի լաւ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլան Ազգին եթէ պարտիզակցի սպասուհին պահեն, որչափ կարելի էր, իր գիւղացի վիճակին մէջ՝ քիչ մը բարեփոխեալ։ թանկագին լաթերուն տեղ հագցնեն ասոնք այնպիսի լաթեր, զորս կարենան ի վերջոյ գտնել իրենց տանը մէջ ալ։ քիչ մը կոշտ պահեն և սակայն չպանեն ասոնց մէջ արժանապատուութիւն, սրբութիւն կենաց և գեղջուկ կենաց անմեղութիւն։

Միւս կողմէն պէտք է Պարտիզակցիք ալ ջանան որ հետզհետէ նուազի սպասուհիներու թիւն։ ամո՛թ այն էրկան որ ձեռք ու ոտք ունենայ, և սպասէ որ իր կինն ամեն արժանապատուութենէ զո՛ւրկ օտարին դռները գնգերի, քրտինք թափէ, ուրիշին հաճոյից մէկ խաղալիկն ըլլայ, դրամ վաստկի, և այդ գումարն իրեն տայ տուն տեղ պահելու։ արեան գինն է այդ։ պէտք է ջանան և օր մը կարենան ըսել թէ այլ ևս սպասուհի չունինք Պոլսոյ համար։

Հայ կիներու վրայ կը խօսիմ, և ահա նոր յիշատակներ ալ կ'արթննան։ Ցառաջիկայ մեծ հինգշաբթին, —ԽՈՒՐԽ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՆ, 1036 սրբոց յիշատակին հետ եղիշէի փափկասուն տիկնանց օրն է։ Քիչ գիրքեր ունինք, յորս հայ կանանց մասին խօսուած ըլլայ այնպէս ինչպէս կը խօսուի այդ ոսկի մատենական մէջ։ Կին ըլլալով՝ պատմութեան մէջ թագուհին կամ իշխանուհին կը ճանչնանք, իսկ եղիշէ ամբողջ աշխարհի մը տիկնանց համար կը գրէ։ և մեզ ցոյց կուտայ որ մինչ ազգային կրօնի սրբութիւնը սկսաւ բռնաբարուիլ նոյն իսկ տանց մէջ, «փափկասուն» կիներ ազգային կրօնքն, եկեղեցին ու անոր սրբութիւնը քարայրներուն մէջ տարին։ ճգնարանք եղան այնուհետեւ եկեղեցի, Սաղմոսն եղաւ «մշանջենաւոր մրմունջ» անոնց շրթանցը վրայ և սփոփանք՝ Ս. Դրոց անուշիկ ընթերցումը։

Այդ կեանքը կը շարունակուի այսօր ալ։ պատմական աւանդութիւնք, սովորութիւնք, ազգային բարոյականը տակաւին հայ կիներու ձեռքն է։ և մինչ Վասպուրականցի, Մշեցի և Սերաստացի կարիճեր իր տունն ու տեղը կը թողու, զաւակն ու հողը կը ձգէ, հայ կինն է որ կը մնայ հոն իբրեւ պահապան։ Առանց խորին հաւատոյ, որ ներքին զօրութիւն է, և կնոջ բոլոր հոգեկան շինքը կը բարձրացնէ, այսօր շա՞տ օտարոտի գեղմունք կընային մուտ գործել մեր տանց սրբարաններու մէջ, կընային կործանել պաշտուած սրբութիւններն, որոց վրայ պինդ կը մնանք կապուած ոսկի թելերով։

Թէ մեր մէջ հաւատքն ո՞րչափ զօրաւոր բան է, կարելի է տեսնել, աշօք զննելէ, ժամերով չշաչիլ գաւառաց մէջ, սկսեալ այն մամիկէն՝ որ թիկունքը ծռած, մէկ ձեռքն ոտնամաններն և միւսը՝ մամ մը, առտու իրիկուն իր գիւղին եկեղեցին կը մտնէ։ Անոր կեանքը հարսներուն, աղջիկներուն և թոռներուն վրայ կ'անցնի, տպաւորութիւնք կը մնան անջնջելի։ այն ատեն իակ երբ մամիկը մեռելոց ցորեան արան է՝ փայտէ խաչի մը կամ խաչանիշ քարի մը տակ իջուն յաւիտենից։

ՀՐԱՆԴ

ՀԵՂԻՆԷ

ԿԱՄ

ԾԱՂԿԱՆՑ ԿՈՂՈՎԸ

Բ-ԷՐ-ԼԻՆ ՀԵՂ

Թարգմանեց ի Ֆրանսերէնէ

ՏԻԿԻՆ ՇՈՂԱԿԱԹ Ց. ՏԷՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

294 ԳԻՆ 100 ՓԱՐԱ 3—3

ԱԶԳ.

Ի Գուզիանոսաբ Շիրքէթի քաղաքային մէջ գտնուած քարով պիլարտոս մը ի վաճառ հանուած է չորս գլուխներով, 22 սիմէքներով եւ այլ գործիքներով։ Դիմել Դալաթիա Նորատունկեան խան թիւ 14, Մէտէթեան Գրիգոր աղայի։ 293 5—12

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ԲԱՑԹԷՐ

Բէժիկ, վիրարոյժ և մանկաբարձ, վերկայեալ Ամդերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Զարչի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ երեսպաշտաց։ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

Ա.Զ.Դ.

ԲԻԻՆԱՐՏ ՇՈՂԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Բ-Ը-Ը չոգենաւը, նաւապետ Ցէնուիք, վաղը շաբաթ պիտի մեկնի ի Լիվրուլ։

Մ-Յ-Ն չոգենաւը, նաւապետ Մաք Նէյ, Լիվրուլէն ասա կ'սպասուի փետրուար 18ին։

Ա.Զ.Դ.

Ա-Ը-Ն չոգենաւը, նաւապետ Համպլին, Լիվրուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։ ԷՏ ԼԱՅՄՈՆԴԷՆ

Գ-Ա-Ն Ա-Ը-Ն ԵՒ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՄԵԾ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

1853

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Թիւ 27 Ֆինճանճիրլար Սրանպոլ

Թիւ 472 Մեծ փողոց Բերայ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ԿԱԶՄ

ԳՐԱԴԻԱԿԱՆ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

ՏՈՒՄԱՐՔ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ Ի ՀՐԱՄԱՆԻ

Տպագրութիւն

Այցեցուս. Հաշուեցոյց, Նեջարարական, Հրաւիրագիր, Նամակագրութիւն եւն. եւն.

☞ Ցանկանաց Թիւրը խնամով եւ գիւնոով կը կատարուին։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՀԱՅ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՄ

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԻԱՆ

ՊԱՏՏԵՐԵՆԴԶԵՐՊ

Բարեկիրթաւոյ բանասէրք Տ-ոքթ. Նեքսէս Մեզոպ-ի Հեղինակած պատկերազարդ սոյն բնաւոր Քերական-Հեգ-ոքան-Վերծերգարան որ իւր պարունակած բարոյական գեղեցիկ Խրատներով յոյժ օգտակար հանդիսացած է մանկանց, տասնեւչորս անգամ ի լոյս ընծայեալ է բիւրաւոր օրինակներով ի ձեռն Հայկազեան բազմազգեան ընկերութեան, որուն համար էր հեղինակն։ Սակայն այժմ ազատած բլլալով, ի Խնդրոյ տեղացի և գաւառացի բազմաթիւ ազգայնոց վերատպուած է տասուն թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ, յասպագուեալով 100ին 10ը խառգիւղի Գալֆեան Որբանոցին։ Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց և ջրավաճառ Պոլսոյ և Ցակոբ աղաներու քով։ Կեդրոնատեղին է Պարտիզակաեան տպարանը Փիլա-Բաշա խան թիւ 2-3։ 303 1—3

Ի գին 1 ղրուշ

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԷ ԷՄԱՆԷԹԻ

Իւչ եիւզ ալթը սէնէսի իչին պիլ միւնագասա թապ իմիրիլէճէք էվրադ վէ տէֆտարիրին չուպաթըն ալթընճը սայը կիւնիւ գարարը վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն էէվմի մէգթիւրէ գասար Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 չուպաթ 305 263

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ԽԷՐԱՍԹԷՐԻ

Ֆիրուսթի օլունաճագ եէթմիշ պէշ պին քիլօ գալըն քէփէքին պէհէր քիլօսը օն իւչ փարայա միւշթէրիսի էօհտէսինէ օլուպ չուպաթըն իւչինճի կիւնի գարարը վիրիլէճէկինտէն թասընա թալիպ օլանլարըն լէվգիմանթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 չուպաթ 1890 219

Նօ. 17 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընտա մէվճուտ քէօհնէ եիրմի ալթը գարէմ խասթախանէ էշեասը ֆիրուսթի օլունմագ իւզրէ միւզայէտէյէ գօնուլմուշ տրը։ պու թարիխտէն իթիպարէն պիր հաֆթա խիթամընա գատար պէհէր կիւն միւզայէտէսի իճրա գըլընճաճագ տրը։ իչթիրայա թալիպ օլանլար մագամը սէրասքէրի լէվգիմանթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 չուպաթ 1890 321

Նօ. 19 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Միւպարեա օլունաճագ օնպէշ քիլօ բուղէնը զէյթին պէհէր գալէսի տէօրթ ղրուշ օն փարայա թալիպի էօհտէսինէ օլուպ չուպաթը բուսինին իւչինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ղնասուց համար։

6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ղնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ		Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889		» 5,604,722
Տարեկան հասոյթ	» »	» 12,773,779

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Եօռկիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարը, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն ղնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աշրը Էֆէնտի խանի ներքեւ Թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ՐՈՊԷՆԻՈՆ մթերանոցի հիմնադիրը, Գ. Ժորժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուական հասարակութեան թէ Աշրը Էֆէնտի խանին ներքեւ գտնուած իւր թիւ 15 մթերանոցն ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և նոյն խանի ներքեւ թիւ 17 վաճառատուն բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար նոր ամէն տեսակ մեծաքանակ ու բազմազան հովանոցներ, բրդեայ գաւազաններ, ֆանելաներ, թափօն տարատներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ գիւրաձաշելի գներով։

44

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏՓԱՇԱ 211

Գատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Գատրաստուած կոշիկները հեւեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին Կալոշ	ղրշ	95	Պոլսական Կալոշ ղրշ	45
Պոթին	»	67	Կանանց մուճակ »	40
Մայկ	»	150	Կանանց սկարբին »	45
Սկարբին	»	52		

(291)

ՀԱԼԲԱՆԵԿԵԱՆ ԾՈՎԱԿԵՓՈՒՆՔ,

ԳԵՂԵՑԿԱՅՈՒՆՈՎ, ՄԵԾԱԳՈՒՆ ԳՈՅՆԵՐ, ՍԵՒ ԾՈՎԱԿԵՓԹԻ, ՍԵՒ ԹԱՐՍ։

Ընդամուն մը փորձ պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելուն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանգերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները ալ հանդարտեցուն։ Ինչպէս կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ այս ամէն բանով անկարելի կ'ընէ մտնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Soutnampton Row). Ամէն գէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Ալրմաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիայի դեղագործներու քով։

Կ. վաճառուի ք. և Ն. Քան բա... դրաց Տրիա... դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Խումբարաճառա, Ղալաթիա, Սիւս ... Գալատարիա 95 և 97. Գիւրիւքեան դրաց քով 77 Լիմին Խանը—, 54 Եկեղեցի ճամբայ և 163 Մեծ փողոց Բերայի, և Իզմիրի քով Մեծ փողոց Թիւ ...

18

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

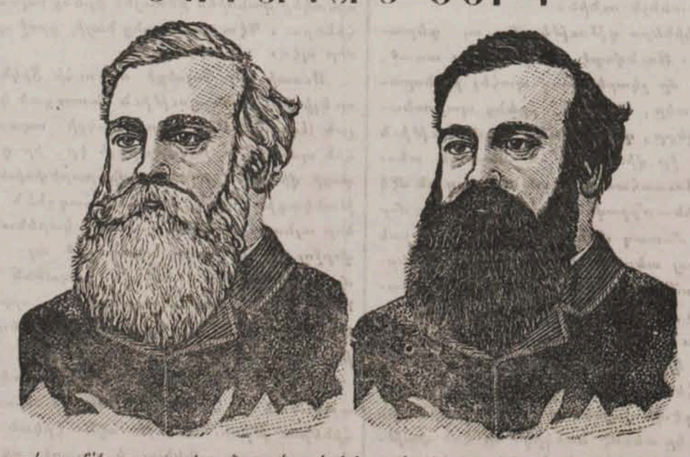

Նոր գիւտ մ'է այս ապակիներն զոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոչ ոք նիւթ գործածութեան կամ լուացքի։

ՇԱԳԵՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԵՒ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բազմացուցած է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ ... մը կամ մորթեր անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձ ցոյց տուած է թէ այս ներկին ներգործութիւնը երկարատեւ է։ Ամենօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն գեղեցիկ բնական երևոյթը տալ և ամենէն ուշագիր դիտողն ի դերև հանել։ Կը կասեցնէ հերացումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'ամրացնէ և նոր զօր կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուանդ երեսներու գործածել առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգ ստանալով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բանտունգով մը թեթև հերքով մազերուն վրայ անցուցեալ զայն, արագէս որ ամբողջ մազերն ... թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը չոր իանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չղլայով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածելը։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պիտերուն համար։ Պէտք չկայ գոյնը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին պէտք է ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեզ չտրուի մէ երկու գործածութենէ ետք, գլուխը ուլուզ է գիշ մը արդոյզ, առաջ գլխուն ... ներկին մէջ թեթեւցնելու թրջուած սպունգ մը, և ուզուած գոյնը ... կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԵՑԿԵՐԻՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱՆ

Միակ դեղարանատեղի ԼՐՄԱՒՈՐ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ. ԱՆԳԼԻԱՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վայմատ, Գաղանանոցի քով, կայսրան Ղալաթիա-Եէնիի Թրանսէյեր, Թիւ 96 և 97, Ղալաթիա.

65

Ըստ որում Բարբաքաղաքին վաճառականներէն ոմանք, տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր Ռուսական քաղաքիս մուճակները (ԼՈՒԴԻ) կը վայելեն վերջին երկու տարիներս իրենց վայելչութեամբ և հաստատութեամբ, այս տարի բերել տուած են ուրիշ երկիրներէ մուճակներ, որք կը կեղծեն ոչ միայն ներքսէն վրայ գրուած կնիքները ... ձեւերն և գոյներն, հապա նաեւ կարմիր եռանկիւնը, պարտանէն կը հանեն, իմ հասարակութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել այս կեղծերուն վրայ, ի վերուստ ներկայացնելով ռուսական մուճակներուն ճշմարիտ նշաններուն օրինակներն, որպէս զի Ռ... Ա Ամերիկեան ընկեր-ռիւն արտադրութիւնք, որոց միակ ներկայացուցիչն եմ յիշեալը, չշփոթուին յիշեալ կեղծերուն հետ։

Կարելի է Ռուսական ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԸ գտնել իմ վաճառատունէս, Մէջլիսճանը փողոց, Թիւ 54 և 56 (Պոլիս) և հետեւեալ վաճառատուններէն։

Կ. Պոլիս, 8 Նոյեմբեր 1889 ԷՄ. ՄԷՐՃԱՆՈՖ

1. Միլ է Հօն Արդիբլ, Պահչէ Գաբու, Թիւ 21
2. Իզմտոր, Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 433
3. Վէնդուրա Եղրարք, Եիւքսէք Գալաթբրամ, 633։

ԾԱՆ. Գնուած ատենն ուշադրութիւն ընել թէ յիշեալ նշանները կան մուճակներուն վրայ։

45

ԼԱՎԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՄՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԻՈՅ ԿԱՄ ԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, ՌՈՒԷ ՌԻՎԻԼԻԷ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 80,000,000 Ֆրանք

ՄԻԱՅՆԻՑ ՑԱՍՍՕՐ ԵՂԱԾ Վ.ՀԱՐՄՈՒՆՔ 1,500,000 Ֆրանք

Ընդ.ԼԱՎԸՆԻՌ Տէ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է Նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր Նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերադարձել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կրնան նաեւ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և Գլխաւորաբար՝ փոխառութենէ և Ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտ, ... տեան անուսուկ ներութեան համար, ցկեանքս եկամուտներու կապմութիւն, ի մի քան այն ... գործառնութիւնք որոց Նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալ ... սկսած է 1884 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս էֆէնտի Անապարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40 Պահչէ Գաբու, Պոլիս։

42

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԽԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՒՄՊԼԻՊԻ

Ղալաթիա Գէօրիք Միլլէթ խան, միջագային թղթատարատան վերայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ հերմակեղէններ, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս չրջազգեստներ, քօսէներ, օժտի համար հերմակեղէններ, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Գերմանիի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով զրկուի։

Զը հանուած ապրանքները եւս կրնան ... և առ. կը եւս կը տրուի զեղչելով փոխագրութեան ծախքը։

101

ՄԱԳԱԶԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ-ր-Լ-ի Լ Բ-Ր-Ի Գ-Ջ- Լ-Ն-ա-ր-գ-Ի-Ն-Ը

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ա-Ն-Ի-Ջ որ պիտի մեկնի փետ. 18ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ո-ղ-ղ Լ -ր-է -ղ-ա-ր-Ի-ն

Նաւուղէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւշիւք Միւսէք
Մոմչանի փողոց, Թիւ 14

371

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ